

Universitat
de les Illes Balears

TREBALL FI DE GRAU

DISSENY DE PROPOSTES DE MILLORA PER A UNA BIBLIOTECA ESCOLAR D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Gabriel Ramis Ruiz

Grau d'Educació Primària

Facultat d'Educació

Any Acadèmic 2023-24

DISSENY DE PROPOSTES DE MILLORA PER A UNA BIBLIOTECA ESCOLAR D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Gabriel Ramis Ruiz

Treball de Fi de Grau

Facultat d'Educació

Universitat de les Illes Balears

Any Acadèmic 2023-24

Paraules clau:

Biblioteca escolar, biblioteca d'aula, proposta de millora, foment de la lectura, educació primària.

Tutora del Treball: Caterina Valriu Llinàs

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☐	☒	☐	☐

RESUM

La lectura és un pilar fonamental en l'educació d'avui dia i, per això, és important treballar-la des de les edats més primerenques amb la finalitat de potenciar l'hàbit lector i el gust per la lectura de l'alumnat. Per aconseguir-ho, és fonamental l'existència de biblioteques escolars i de biblioteques d'aula de qualitat, així com un projecte de centre pel foment de la lectura. Per aquest motiu, el present treball pretén descriure els conceptes de biblioteca escolar i biblioteca d'aula; aprofundir en les característiques d'ambdós espais tenint en compte aspectes com els usuaris, l'organització, l'espai i el fons documental; desenvolupar les seves funcions; i reflexionar sobre la importància de la implicació de tots els agents educatius i no educatius en aquest procés. Seguidament, es descriu i s'analitza l'organització i el funcionament de la biblioteca escolar d'un centre educatiu d'Educació Primària, així com les propostes que duen a terme per fomentar de la lectura a entre l'alumnat. Finalment, s'expliquen les mancances detectades en aquests aspectes, a partir de les quals es dissenyen una sèrie de propostes de millora amb la finalitat de pal·liar aquestes limitacions, fonamentades a partir d'una àmplia recerca documental.

Paraules clau: Biblioteca escolar, biblioteca d'aula, proposta de millora, foment de la lectura, educació primària.

ABSTRACT

Reading is a fundamental pillar in today's education and, therefore, it is important to work on it from the earliest ages in order to promote the reading habit and the students' taste for reading. To achieve this, it is essential to have school libraries and classroom libraries of quality, as well as a center project for the promotion of reading. For this reason, this paper aims to describe the concepts of school library and classroom library; to delve into the characteristics of both spaces taking into account aspects such as users, organization, space and documentary collection; to develop their functions; and to reflect on the importance of the involvement of all educational and non-educational agents in this process. Next, the organization and functioning of the school library of a primary school is described and analyzed, as well as the proposals carried out to promote reading among students. Finally, the shortcomings detected in these aspects are explained, from which a series of improvement proposals are designed in order to alleviate these limitations, based on an extensive documentary research.

Keywords: School library, classroom library, improvement proposal, reading promotion, primary education.

INDEX

1. Introducció i justificació.....	5
2. Objectius.....	6
3. Marc teòric.....	6
3.1. Definició dels conceptes de biblioteca escolar i biblioteca d'aula.....	6
3.2. Característiques de la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula.....	8
3.2.1. Usuaris.....	8
3.2.2. Organització.....	9
3.2.3. Espai.....	11
3.2.4. Fons documental.....	14
3.3. Funcions de la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula.....	15
3.4. Importància de la implicació dels agents educatius i no educatius.....	16
3.4.1. Equip directiu.....	16
3.4.2. Professorat.....	17
3.4.3. Alumnat.....	18
3.4.4. Famílies.....	18
3.4.5. Biblioteca pública.....	18
4. Metodologia.....	19
5. Estudi de cas.....	21
5.1. Contextualització del centre educatiu.....	22
5.2. Foment de la lectura al centre.....	23
5.3. Descripció i anàlisi de la biblioteca escolar.....	29
5.3.1. Horari d'ús.....	30
5.3.2. Espai.....	31
5.3.3. Organització del fons documental.....	37
5.3.4. Implicació dels agents educatius i no educatius.....	40
6. Mancances detectades i elaboració de propostes de millora.....	41
7. Conclusions.....	49
8. Referències.....	51

1. Introducció i justificació

El tema que vull abordar per la realització del meu Treball de Fi de Grau és la importància de les biblioteques escolars i el foment de la lectura en els centres educatius d'Educació Primària. En aquest sentit, el present treball pretén ser una proposta d'intervenció educativa en la qual dissenyar una sèrie de propostes de millora per garantir una correcta organització i un bon funcionament de la biblioteca escolar d'un centre educatiu d'Educació Primària i, així, assegurar el foment de la lectura entre l'alumnat.

El motiu pel qual he elegit aquest tema es deu al fet que és un àmbit que sempre m'ha cridat l'atenció, atès que des de la meva infància el gust per llegir i les ganes de llegir per aprendre i ampliar els meus coneixements han estat aspectes que sempre m'han caracteritzat.

A més, pens que la lectura és un pilar fonamental en l'educació i que és important treballar-la des de les edats més primerenques amb la finalitat de potenciar l'hàbit lector i fomentar el gust per la lectura de l'alumnat, sempre a partir de propostes atractives i engrescadores que demostrin que la lectura és divertida i una gran eina per a l'aprenentatge i l'adquisició de nous coneixements.

Per aquest motiu, al llarg d'aquest document també es pretén reivindicar la lectura i els nombrosos beneficis que aquesta aporta, així com la importància de l'existència de bones biblioteques escolars i biblioteques d'aula. Per una banda, la lectura per ampliar els coneixements, assolir nous aprenentatges i afavorir al creixement personal, així com un recurs potenciador de valors com la imaginació, la curiositat, la creativitat, el respecte, la sensibilitat, l'empatia, la solidaritat, la responsabilitat, l'amistat, la diversitat, la capacitat reflexiva, el pensament crític, entre molts altres. Per altra banda, la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula com a espai de convivència, un entorn socialitzador i compensador de desigualtats, on tothom pot accedir als llibres, al coneixement i a la informació, compartir la lectura i gaudir-la en un ambient relaxat i acollidor.

Així doncs, en el present treball es farà una explicació detallada dels conceptes de biblioteca escolar i de biblioteca d'aula, s'exposaran les principals característiques i funcions d'ambdós espais, es tractarà la importància de la implicació dels agents educatius i dels agents no educatius en la seva organització i el seu funcionament i, en general, en el desenvolupament de propostes per fomentar la lectura en un centre educatiu.

Seguidament, es desenvoluparà la proposta d'intervenció educativa en la qual es descriurà i s'analitzarà l'organització i el funcionament de la biblioteca escolar d'un centre educatiu

d'Educació Primària i les diferents propostes que es duen a terme per fomentar la lectura, i es tractaran de definir les mancances que aquestes presenten. Finalment, s'elaboraran una sèrie de propostes de millora, basades en la fonamentació teòrica mencionada anteriorment, amb l'objectiu de pal·liar les limitacions detectades.

2. Objectius

Els objectius que es pretenen aconseguir amb el present Treball de Fi de Grau estan relacionats tant amb la recerca i investigació dels conceptes de biblioteca escolar i de biblioteca d'aula, així com amb el disseny de la proposta d'intervenció per millorar l'organització i el funcionament de la biblioteca escolar i el foment de la lectura en un centre educatiu determinat. Així doncs, els objectius del treball són:

- Desenvolupar els conceptes de biblioteca escolar i biblioteca d'aula
- Descriure les propostes per fomentar la lectura d'un centre educatiu determinat
- Analitzar la biblioteca escolar del centre educatiu en qüestió
- Detectar les mancances de la biblioteca escolar del centre educatiu
- Establir propostes de millora per la biblioteca escolar del centre educatiu

3. Marc teòric

3.1. Definició dels conceptes de biblioteca escolar i biblioteca d'aula

La paraula biblioteca prové del llatí *biblio* (llibre) i *thēca* (caixa), que significa “caixa de llibres”. A més, el Gran Diccionari de la Llengua Catalana (s.d.) defineix aquest concepte a través de set accepcions, d'entre les quals, per la relació directa que tenen amb el tema tractat al present treball, destaquen:

- Servei cultural que organitza i manté el dipòsit, la classificació, la conservació i la consulta o lectura de llibres o d'altre material gràfic.
- Lloc que conté una col·lecció de llibres.
- Col·lecció d'obres homogènies pel tema, l'autor, el format o les característiques tipogràfiques.

Així mateix, segons la UNESCO, l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura, (1970) afirma que la biblioteca és una col·lecció organitzada de llibres,

publicacions i altres documents, dotada per un personal encarregat de facilitar el seu ús als lectors i lectores pel tractament de la seva informació, recerca, ensenyament i oci.

A més, Pérez Iglesias (1999), afegeix que les biblioteques, com a institucions versàtils i ajustades a les necessitats de la seva comunitat, juguen un paper actiu en la formació d'una societat cívica. Per aquest motiu, el fet que estiguin obertes perquè tothom hi pugui accedir, fan que siguin un espai ideal per la socialització.

Ara bé, en aquest sentit, aquest concepte ha evolucionat al llarg dels anys adaptant-se als canvis que ha experimentat la societat, la tecnologia i la cultura. D'aquesta manera, arran d'aquests canvis han sorgit diferents tipologies de biblioteques com són: la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula.

Per una banda, pel que fa a la biblioteca escolar, el Ministeri d'Educació (2011) estableix que aquesta és un centre de recursos de lectura, informació i aprenentatge que conforma entorns educatius específics integrats en la dinàmica dels centres educatius. A més, dona suport al professorat en el seu ensenyament i facilita a l'alumnat l'aprenentatge dels elements curriculars, l'adquisició de competències i l'hàbit per la lectura.

Seguint aquesta definició, Camacho Espinosa (2013) afegeix que, per tal d'aconseguir els propòsits mencionats anteriorment, el funcionament de les biblioteques escolars ha de ser recollit al Projecte Educatiu de Centre (PEC), atès que ha d'estar al servei de tota la comunitat educativa, especialment de l'alumnat.

Així doncs, tal com afirma el Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics de la Generalitat de Catalunya (2016) és molt important que els centres educatius siguin conscients que la creació i la dotació de la seva biblioteca escolar ha de ser una prioritat constant cada curs acadèmic atès que, en cas contrari, resultarà complicat fomentar i desenvolupar l'hàbit lector de l'alumnat.

D'aquesta manera, tal com s'estableix a la LOMLOE (2020) al seu Article 113. *Biblioteques escolars*, es reafirma la importància de les biblioteques escolars dels centres educatius en el procés d'ensenyament-aprenentatge establint que tots els centres d'ensenyament han de disposar-ne d'una.

Per altra banda, quant a la biblioteca d'aula, segons el Ministeri d'Educació (2011), aquesta s'integra en la biblioteca escolar com a una secció, que inclou materials que pertanyen a la biblioteca escolar però que estan ubicats en aquesta secció durant un període concret o de forma permanent.

D'aquesta manera, tal com expressa el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2016), és important entendre la biblioteca d'aula com una secció de la biblioteca escolar dipositada a l'aula, formada per una varietat de llibres i recursos destriats de la biblioteca escolar tenint en compte el nivell de l'alumnat així com les seves necessitats. Per això, assenyala que la creació d'una biblioteca d'aula s'ha de fer amb la intenció que aquesta esdevengui un recurs per fer visibles els llibres a les aules, apropar-los als nins i nines i, així, promoure la lectura entre l'alumnat.

3.2. Característiques de la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula

Tal com s'ha definit a l'apartat anterior, la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula són dos espais que tenen característiques semblants però, a la vegada, cadascun té unes característiques pròpies que el diferencia de l'altre.

Així i tot, encara que pugui semblar que són dos espais completament aïllats l'un de l'altre, no cal oblidar que la biblioteca d'aula és una secció de la biblioteca escolar. D'aquesta manera, segons el Servei d'Immersió i Acolliment Lingüístics de la Generalitat de Catalunya (2016), ambdós espais han de ser compatibles i treballar en col·laboració i de forma coordinada, atès que són dos recursos fonamentals pel foment de la lectura en els centres educatius.

Així doncs, a continuació s'explicaran les característiques d'ambdós espais. Per fer-ho, es dividirà l'apartat en diferents seccions en les quals es farà una comparació entre la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula. Les seccions que es tractaran són: els usuaris, l'organització, l'espai i el fons documental.

3.2.1. Usuaris

Quant a la biblioteca escolar, aquesta està al servei del centre, atès que disposa d'una gran varietat de llibres, materials i recursos que han de poder atendre les necessitats, interessos i gustos dels seus usuaris: tots els membres de la comunitat educativa.

Així idò, segons Camacho Espinosa (s.d.) els principals usuaris de la biblioteca escolar són l'alumnat i el professorat del centre educatiu, atès que són les persones que més ús fan d'aquest servei i a qui la biblioteca ha d'oferir un ventall més variat de llibres, recursos i serveis. Però també en són usuaris de la biblioteca escolar els pares i mares de l'alumnat del centre o, fins i tot, habitants del poble o municipi en qüestió, en cas que el centre

educatiu ofereixi un servei de portes obertes una vegada acabat l'horari lectiu perquè tothom pugui accedir-hi i fer-ne ús.

En canvi, la biblioteca d'aula, tal com el seu nom indica, està al servei de l'aula. Per aquest motiu, la col·lecció és més reduïda que la de la biblioteca escolar, de manera que els llibres, materials i recursos de què disposa aquest espai estan més adaptats a les preferències i a les necessitats d'un grup classe en concret.

En definitiva, tal com afirma el Manifest IFLA/UNESCO (1999), tant la biblioteca escolar com la biblioteca d'aula han d'estar a l'abast de tots i cada un dels membres de la comunitat educativa, atès que tothom té dret a poder ser usuari d'aquests espais, independentment de la seva edat, nacionalitat, sexe, llengua i situació social o professional.

Per això, segons el Ministeri d'Educació (2011), la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula són factors per la compensació social, els quals ofereixen llibres i recursos a tot l'alumnat i a les famílies que no se'ls poden permetre, amb l'objectiu que tothom pugui gaudir de la lectura amb igualtat de condicions.

3.2.2. Organització

Per una banda, pel que fa a l'organització de la biblioteca escolar, la persona encarregada és el coordinador de la biblioteca. No obstant això, tal com afirma el Ministeri d'Educació (2011), perquè la biblioteca escolar tingui una presència activa en un centre educatiu és important l'existència d'un equip o comissió de biblioteca escolar, així com la designació d'una persona que formi part d'aquesta comissió i que serà la responsable de la biblioteca: el coordinador de biblioteca.

En aquest sentit, el Ministeri d'Educació (2011) assenyala que la comissió de biblioteca és la principal responsable de l'organització, la gestió, el funcionament i el manteniment de la biblioteca escolar. Per això, algunes de les funcions més importants que ha de complir són: elaborar i desenvolupar el pla d'actuació de la biblioteca escolar, tenint en compte el context del centre educatiu així com les característiques i necessitats de l'alumnat; seleccionar i adquirir els materials bibliogràfics i digitals per nodrir la biblioteca; proposar i organitzar activitats que es duguin a terme des de la biblioteca per potenciar la lectura a l'escola; o col·laborar amb la biblioteca pública i les entitats de l'entorn perquè ajudin a millorar la biblioteca del centre.

A més, respecte al coordinador de biblioteca, segons Parisi-Moreno et al. (2020), ha de ser una persona flexible, la qual ha d'estar al corrent de les noves modalitats literàries

emergents i les noves formes de llegir, ha de tenir la capacitat d'anticipar-se a les necessitats dels usuaris de la biblioteca, ha de saber adaptar-se als interessos canviants de l'alumnat i, alhora, ha de conèixer els continguts propis de cada una de les àrees curriculars. Tot això, per poder complir les seves funcions de la manera més competent possible, ja sigui en la seva tasca com a gestor bibliogràfic com en la de dinamitzador de la lectura.

Per aquest motiu, tal com s'indica en el Manifest IFLA/UNESCO (1999), aquest professional ha de tenir una formació específica i ha d'estar en constant aprenentatge per poder exercir el seu càrrec, atès que ha de saber adaptar-se als canvis constants que experimenta l'educació i l'ensenyament, així com la societat, l'entorn i, per tant, tots els usuaris de la biblioteca escolar.

Així doncs, segons el Ministeri d'Educació (2011), algunes de les funcions que ha de complir són: coordinar l'elaboració del pla d'actuació de la biblioteca escolar, així com la seva avaluació; consensuar l'adquisició del fons documental de la biblioteca amb l'equip directiu i la resta de membres de la comissió de biblioteca; atendre i orientar a l'alumnat i al professorat en l'ús de la biblioteca escolar; o coordinar les col·laboracions amb la biblioteca pública i les entitats de l'entorn.

Per altra banda, pel que fa a l'organització de la biblioteca d'aula, la persona encarregada és el docent, el qual completarà la biblioteca amb els llibres i materials adients en funció de les característiques del grup classe. Així i tot, no és l'únic responsable, atès que l'alumnat també hi juga un paper fonamental en aquest procés. Per això, la Generalitat de Catalunya (2016) afirma que l'alumnat ha de participar en l'organització i en el funcionament de la biblioteca d'aula sempre que sigui possible.

En aquest sentit, la Generalitat de Catalunya (2016) també assenyala que l'alumnat ha de tenir veu a l'hora de triar els llibres que volen que s'incloguin a la biblioteca d'aula, ja sigui escollint llibres de la biblioteca escolar, de la biblioteca pública o, fins i tot, fent aportacions de llibres de casa que vulguin compartir amb els seus companys i companyes i que formin part de la biblioteca del grup classe.

A més, una altra manera perquè l'alumnat formi part de l'organització de la biblioteca d'aula és crear el càrrec de l'infant bibliotecari, el qual, depenent de l'edat, assumirà més o menys responsabilitats. Així doncs, aquesta persona s'encarregarà de mantenir ordenada la biblioteca, amb els llibres ben col·locats i classificats, així com de vigilar que estiguin en bon estat i que els seus companys i companyes en facin un bon ús. Aquest càrrec es pot anar canviant periòdicament, de manera que tot l'alumnat que, voluntàriament, el vulgui exercir, pugui fer-ho.

Finalment, després del què s'ha explicat anteriorment, cal remarcar la gran importància que té la comunicació i la coordinació per part dels docents amb el coordinador de la biblioteca, així com amb la comissió de biblioteca. Per això, tal com es menciona al Manifest IFLA/UNESCO (1999), el coordinador de la biblioteca ha de treballar conjuntament amb tots els membres de la comunitat educativa, amb la biblioteca pública i amb les entitats de l'entorn, per poder garantir la bona organització i el bon funcionament tant de la biblioteca escolar com de les diferents biblioteques d'aula.

3.2.3. Espai

Una altra característica que cal destacar de la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula és l'espai que es destina a situar-les així com s'organitzarà i es distribuirà aquest espai. Per això, la ubicació, el mobiliari, la distribució de les diferents zones, la decoració o la retolació són alguns dels aspectes més importants a l'hora de crear una biblioteca escolar i una biblioteca d'aula, per convertir ambdós espais en entorns completament adequats pel procés d'ensenyament-aprenentatge i el foment de la lectura entre l'alumnat.

A més, tal com afirma el Ministeri d'Educació (2011), la planificació dels espais és una tasca que requereix una revisió continua, amb la finalitat d'adaptar-se en tot moment a la realitat de la comunitat educativa.

Per una banda, pel que fa a la biblioteca escolar, a les Directrius de la IFLA/UNESCO per a la biblioteca escolar (2002) s'indica que ha d'estar ubicada a un lloc central de l'escola, a la planta baixa si és possible, de manera que sigui un lloc de fàcil accessibilitat, proper a totes les aules i àrees docents. També fa referència al fet que ha de ser un lloc amb una il·luminació suficient, una temperatura adequada i aïllat del renou exterior.

A més, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2013) a les *Directrius i Estàndards per a les biblioteques escolars de Catalunya*, afirma que l'espai destinat a la biblioteca ha de ser ample, amb capacitat suficient per disposar de tota la col·lecció de llibres i materials, acollir grups reduïts o grups amplis i possibilitat diferents activitats i dinàmiques.

Un altre aspecte important és la presentació dels llibres. En aquest sentit, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2013) indica que hi ha d'haver prestatgeries suficients per poder organitzar tot el fons documental segons la seva tipologia i el nivell dels lectors. Així doncs, una adequada presentació i organització dels llibres i materials, facilitarà la seva localització a tots els usuaris de la biblioteca.

També, a l'hora de dissenyar una biblioteca escolar, s'ha de fer èmfasi en la distribució de l'espai en diferents zones, cada una amb una finalitat o un ús concret, i diferenciades les unes de les altres. Així doncs, diferents institucions (Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, 2013; IFLA/UNESO, 2002; Ministeri d'Educació, 2011) indiquen que hi ha d'haver:

- Una zona d'estudi, treball i recerca, amb taules i cadires suficients perquè sigui un lloc on poder desenvolupar treballs individuals, treballs grupals o, fins i tot, que el professorat en faci ús si escau.
- Una zona per la lectura informal, diferenciada de la resta d'àrees i amb una distribució del mobiliari i una ambientació menys formal i còmoda amb estores, coixins o sofàs. Ha de comptar amb llibres de ficció (com novel·les, contes i còmics), revistes, premsa i jocs, per afavorir a un aprenentatge continuat de l'alumnat i fomentar el seu gust per llegir.
- Una zona tecnològica i de producció audiovisual, que ha de comptar amb els recursos adequats pel desenvolupament de reunions, activitats i dinàmiques, així com per realitzar projeccions i audicions. A més, l'equipament que ha d'incloure per complir la seva funció són una pissarra digital, una pantalla per les projeccions, equip d'àudio, un reproductor de vídeo, entre d'altres.
- Una zona digital, que ha d'incloure materials com ordenadors (sigui monitors o portàtils) amb accés a internet, lectors de CD i DVD, impressores i auriculars, que siguin recursos útils en el procés d'ensenyament-aprenentatge i pel foment de la lectura.
- Una zona d'informació variada, on posar les normes d'ús de la biblioteca, una explicació dels diferents serveis que aquesta ofereix, els seus horaris, convocatòries d'activitats, un taulell d'informació i préstec, entre d'altres.
- Una zona per l'atenció a l'usuari i la gestió, destinada principalment al personal de biblioteca, al processament tècnic de materials així com a magatzem de llibres. A més, pot estar formada per aparadors o oficines per l'atenció a l'usuari, sigui l'alumnat, el professorat o qualsevol membre de la comunitat educativa que faci ús de la biblioteca del centre.

Finalment, el darrer aspecte que cal tenir en compte és la retolació de l'espai, atès que també hi té una gran importància, principalment de caràcter més visual, per l'alumnat així com per tots els membres de la comunitat educativa que facin ús de la biblioteca escolar. En

aquest cas, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2013), a les *Directrius i Estàndards per a les biblioteques escolars de Catalunya*, també remarca la importància d'una retolació atractiva i amb una tipografia adequada, per facilitar la localització i l'ús dels llibres, els materials, les zones i els serveis que s'ofereixen a la biblioteca.

A més, pot ser interessant comptar amb l'alumnat per la creació d'aquests rètols i cartells així com per la decoració de la biblioteca escolar en general. D'aquesta manera, involucrar-lo en aquest procés farà que es sentin partíceps d'haver col·laborat directament en l'organització i la decoració de l'espai, augmentarà la seva motivació i es fomentarà el seu interès per la lectura.

Per altra banda, pel que fa a la biblioteca d'aula, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2016) afirma que ha de ser un espai visible i diferenciat de la resta d'espais de l'aula, situat sempre que sigui possible a la part contrària de la porta d'entrada a l'aula. A més, es poden afegir estores, coixins i, fins i tot, sofàs, amb la intenció d'aconseguir que sigui un lloc acollidor, tranquil i còmode perquè l'alumnat es pugui concentrar i gaudir de la lectura.

Quant a la presentació dels llibres, aquests han d'estar organitzats i classificats en una o diferents prestatgeries segons la seva tipologia. A més, també han de ser presentats amb la portada visible, atès que en el moment que l'alumnat es disposi a escollir un llibre serà el primer que vegi i es convertirà en un atractiu visual que despertarà la seva curiositat i els ajudarà a decidir-se en l'elecció.

Finalment, quant a la retolació de l'espai, és molt important que la biblioteca d'aula disposi del seu propi cartell, que servirà per atorgar-li un caràcter distintiu a l'espai i a diferenciar-lo de la resta d'espais de l'aula. Aquest cartell pot ser elaborat per l'alumnat, de manera que es sentiran part del procés de creació de la biblioteca i augmentarà la seva motivació i interès.

A més, també pot ser atractiu visualment i de gran utilitat penjar a la paret un suro on l'alumnat pugui penjar de forma voluntària dibuixos o textos de les lectures que han fet, recomanacions de llibres que els han agradat, rànquings dels llibres més llegits a l'aula, novetats literàries de llibres que el docent vulgui compartir a l'alumnat, o la quantitat de llibres que ha llegit cada alumne al llarg d'un trimestre o del curs. Així doncs, disposar d'aquesta cartellera permetrà desenvolupar activitats i dinàmiques a l'aula per fomentar la lectura i potenciar el gust per llegir entre l'alumnat.

3.2.4. Fons documental

La composició del fons documental de les biblioteques escolars i les biblioteques d'aula també hi té una gran importància en el procés de creació d'ambdós espais i és un aspecte que els centres educatius han de tenir en compte per poder crear les seves biblioteques escolars i biblioteques d'aula de la forma més adient possible.

Per una banda, quant a les biblioteques escolars, el Ministeri d'Educació (2011) estableix una sèrie de requisits mínims que ha de tenir el seu fons documental, d'entre els quals destaquen: disposar d'una quantitat adequada d'exemplars en relació amb el nombre total d'estudiants que hi ha al centre educatiu; que la quantitat de llibres de consulta i coneixement sigui superior a les obres literàries o de ficció; i l'existència d'una gran varietat de tipus de documents.

A més, a les Directrius de la IFLA/UNESCO per a la biblioteca escolar (2002), s'aconsella que la biblioteca escolar més petita ha de tenir un mínim de 2500 llibres. D'entre aquests, un 60% de les obres ha d'estar destinat a llibres de consulta, coneixement i, per tant, el 40% restant a obres de ficció. Així doncs, seguint aquestes recomanacions, la quantitat mínima de llibres que ha de disposar un centre educatiu, en relació amb el nombre total d'alumnes que té, és:

- 3.000 llibres, els centres que disposen d'un màxim de 200 alumnes.
- 4.000 llibres, els centres que tenen entre 200 i 500 alumnes.
- 6.000 llibres, els centres d'entre 500 i 700 alumnes.
- 10.000 llibres, els centres de més de 700 alumnes.

Aquest fons documental ha d'experimentar una renovació anual d'almenys un llibre per alumne. Així mateix, també s'ha de fer una revisió dels llibres i materials que més i menys ús se'n fan per donar de baixa els que ja no es fan servir o no són útils. D'aquesta manera, la biblioteca escolar es mantindrà actualitzada i s'assegurarà que tots els recursos i materials que la formen estiguin adequats a les necessitats de l'alumnat i el professorat, mantenguin un correcte estat físic i la seva informació no ha quedat desfasada.

Per altra banda, quant a la biblioteca d'aula, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2016), afirma que la dotació mínima de llibres i material pel foment de la lectura per cada grup classe ha de ser una quantitat que, almenys, dupliqui el nombre d'alumnes que hi ha. Tots aquests recursos s'han de renovar periòdicament (es

recomana fer-ho, almenys, una vegada cada trimestre), sempre tenint en compte les necessitats del grup classe així com els seus gustos i preferències.

Finalment, és important tenir en compte que el fons documental tant de la biblioteca escolar com de la biblioteca d'aula ha de disposar d'una gran varietat de recursos, d'entre els quals hi ha d'haver: llibres de ficció, com són contes populars, contes il·lustrats, àlbums, novel·les i còmics; llibres de poesia; llibres de coneixements; llibres de referència, com són els diccionaris; materials de producció pròpia, com reculls de contes o cançoners creats per l'alumnat; revistes i diaris; i recursos digitals, com poden ser ordinadors o tauletes interactives.

3.3. Funcions de la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula

Una vegada tractades les característiques de la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula, també és important explicar les diferents funcions que han de complir ambdós espais, les quals han d'estar incorporades al PEC, i que s'abordaran a continuació.

Per una banda, pel que fa a la biblioteca escolar, tal com afirma el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2013) a les *Directrius i Estàndards per a les biblioteques escolars de Catalunya*, aquesta té unes funcions globals, plantejades en clau de centre. Així doncs, la BE s'encarrega d'organitzar i gestionar el fons documental; permet a tota la comunitat educativa l'accés a una gran varietat de llibres; és un element clau per impulsar la lectura i el desenvolupament de l'hàbit lector; facilita l'adquisició de competències pel tractament de la informació; promou iniciatives i projectes en l'àmbit educatiu relacionats amb la lectura; i col·labora amb l'entorn, en aquest cas, amb la biblioteca pública del poble o municipi.

Per altra banda, quant a la biblioteca d'aula, segons el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2016), aquesta té unes funcions més específiques, atès que es centra únicament en els interessos i necessitats d'un grup-classe en concret. Així doncs, la biblioteca d'aula incrementa la visibilitat del fons documental seleccionat, gràcies a la proximitat entre l'alumnat i els llibres; millora les oportunitats de lectura que es generen dins l'aula; és un element clau en la pràctica docent, el qual esdevé un model lector per l'alumnat; i afavoreix la implicació de l'alumnat, atès que forma part de manera directa en la creació d'un projecte en comú al voltant de la lectura.

3.4. Importància de la implicació dels agents educatius i no educatius

Per acabar de tractar els conceptes de biblioteca escolar i la biblioteca d'aula, és fonamental remarcar la importància que té la implicació de tots els agents educatius i no educatius per garantir una correcta organització i un bon funcionament d'ambdós espais.

En aquest sentit, el Manifest IFLA/UNESCO (1999), defensa que s'ha d'assegurar la col·laboració i la cooperació entre l'alumnat, el professorat, l'equip directiu, les famílies, la biblioteca pública així com les associacions o entitats properes al centre educatiu, atès que sense tots aquests agents no es podrà garantir un bon funcionament i una bona gestió de les biblioteques escolars i les biblioteques d'aula.

Així doncs, tal com afirma el Ministeri d'Educació (2011), s'ha d'entendre la biblioteca, tant escolar com d'aula, com un espai d'aprenentatge en el qual l'alumnat i el professorat ha d'estar compromès en el desenvolupament de la lectura. Així i tot, això no es pot aconseguir sense la implicació de les famílies i de les entitats de l'entorn, les quals esdevenen un element clau a l'hora de potenciar l'hàbit lector i consolidar el gust per la lectura dels nins i nines.

3.4.1. Equip directiu

Primerament, pel que fa a l'equip directiu, aquest és el principal agent i sense la implicació del qual no existirien ni la biblioteca escolar ni les biblioteques d'aula al seu centre educatiu. Així doncs, segons el Ministeri d'Educació (2011), s'ha d'entendre la biblioteca escolar com un servei que ha d'estar a disposició del procés d'ensenyament-aprenentatge, gràcies al qual l'alumnat pot aconseguir resultats acadèmics significatius. Per aquest motiu, sobre l'equip directiu recau la responsabilitat de prendre les mesures i les decisions necessàries per assegurar el funcionament d'aquests espais així com una correcta utilització dels mateixos per part de tota la comunitat educativa.

D'aquesta manera, és fonamental que l'equip directiu entengui quines són les seves funcions en aquest procés i tengui la capacitat de complir-les. Algunes de les funcions més importants són:

- Incloure el pla d'actuació de la biblioteca escolar als documents organitzatius del centre, com és el cas del Projecte Educatiu de Centre o del Pla Lector.
- Destinar un percentatge del pressupost anual del centre pel correcte funcionament de la biblioteca, per la dotació de llibres i recursos, per la reparació de mobiliari o per la creació de nous espais.

- Crear un equip o comissió de la biblioteca, el qual s'encarregarà de vetllar per l'organització i el bon funcionament de la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula.
- Possibilitar les necessitats formatives de la comissió de la biblioteca, així com de la resta del claustre, perquè tothom estigui format en aquest àmbit.
- Assegurar una avaluació anual de l'ús de la biblioteca escolar, els seus serveis i les diferents activitats que es duen a terme. Per això, ha d'aportar a la comissió de la biblioteca, que serà qui s'encarregarà de realitzar aquesta avaluació, tota la informació necessària per comprovar el compliment del pla d'actuació acordat.
- Promoure línies de col·laboració amb la biblioteca pública i amb altres entitats de l'entorn proper del centre educatiu.

3.4.2. Professorat

Pel que fa al professorat, la Generalitat de Catalunya (2016) assenyala que la seva implicació és primordial a l'hora de fomentar la lectura entre l'alumnat, atès que el docent és la seva persona de referència i, per això, ha de ser un exemple. Així doncs, el docent és el principal dinamitzador i mediador de la biblioteca de la seva aula, de manera que ha de conèixer els gustos, interessos i necessitats de l'alumnat i ha de saber dotar la biblioteca amb els llibres i els recursos adequats en funció de les característiques del grup classe. Per això, un aspecte que és molt important i que de vegades es passa per alt, és que el mestre ha d'haver-se llegit els llibres que recomana perquè, en cas contrari, no serà capaç de fomentar el gust per llegir.

També ha de ser capaç de crear un clima òptim per incentivar la lectura a l'aula a través de diferents activitats i dinàmiques: una estona de lectura autònoma diària, on cada alumne pugui decidir quina lectura fer; potenciar la lectura en veu alta, que ajudarà l'alumnat a construir i modificar el seu autoconcepte lector; o fomentar que l'alumnat pugui compartir amb la resta de companys i companyes els llibres que han llegit i promoure així la recomanació de llibres entre iguals.

No obstant això, cal tenir en compte que el docent no només és el responsable de promoure la lectura a la seva aula, sinó que també ha d'incentivar l'ús de la biblioteca escolar a l'alumnat. En aquest sentit, Durban Roca (2010) defensa que el que omple de sentit a la biblioteca escolar és que sigui usada per part del docent i del seu grup classe. Per això, afirma que és el docent el que ha de provocar a l'alumnat la necessitat de fer ús de la biblioteca de l'escola, i que aquesta necessitat ha de sorgir de la pràctica docent a l'aula,

per fer que aquest ús sigui el més significatiu possible tant per l'alumnat com el mateix docent.

3.4.3. Alumnat

Pel que fa a l'alumnat, tal com s'ha comentat en apartats anteriors, és molt important que pugui participar en l'organització i el funcionament de la biblioteca d'aula i de la biblioteca escolar. D'aquesta manera, segons la Generalitat de Catalunya (2016), sentiran aquests espais com a propis, es sentiran partíceps del procés i tot això afavorirà a la creació d'hàbits lectors. Per això, la seva implicació és igual o més important que la de qualsevol altre agent, atès que és el principal protagonista del procés d'ensenyament-aprenentatge i a qui, principalment, van destinats tots els llibres i recursos d'ambdós espais, així com les activitats i dinàmiques que es duen a terme.

3.4.4. Famílies

Quant a les famílies, segons indica el Ministeri d'Educació (2011), aquestes poden col·laborar a fomentar la lectura entre els seus fills i filles de diferents formes: a través de la realització d'activitats de dinamització lectora dins el centre educatiu (l'hora del conte, la motxilla viatgera, clubs de lectura, tertúlies literàries, entre d'altres) les quals suposen un vincle entre l'escola, l'alumnat, les famílies i la biblioteca del centre; potenciant la lectura a casa, llegint i compartint lectures amb els seus fills i filles; o també acompanyant-los a la biblioteca pública del seu poble o altres biblioteques públiques, convertint la lectura en una forma d'oci i gaudi.

3.4.5. Biblioteca pública

Finalment, quant a la biblioteca pública, la seva col·laboració i coordinació amb la biblioteca escolar també és molt important. Així doncs, Bundó Nin i Gabarró Parera (2008), a la seva publicació *La biblioteca escolar i la biblioteca pública: Idees per a la col·laboració*, assenyalen que aquesta col·laboració ha d'afavorir a la programació de serveis i la realització d'activitats conjuntament entre ambdues entitats, amb la finalitat de fomentar i dinamitzar la lectura entre l'alumnat.

D'aquesta manera, una forma de col·laboració és que la biblioteca pública posi a la disposició del centre educatiu els seus espais perquè es puguin dur a terme diferents dinàmiques o jornades com: visites escolars, per donar a conèixer a l'alumnat les instal·lacions i els espais de la biblioteca pública, el seu funcionament i organització, el fons documental i els recursos de què disposa, així com els serveis i activitats que s'ofereixen; o

activitats per l'animació de la lectura com la narració de contes, clubs de lectura, tallers de poesia, exposicions, trobades amb autors i autores, etc.

A més, la Generalitat de Catalunya (2016) també fa referència al fet que les biblioteques públiques disposen d'un fons documental molt ric i variat que permet adaptar-se a les necessitats, capacitats i interessos de tots els lectors. Així doncs, una altra forma de treballar conjuntament entre la biblioteca escolar i la biblioteca pública pot ser dur a terme un conveni de col·laboració a partir del qual la biblioteca escolar pugui gaudir d'un servei de préstec per part de la biblioteca pública. D'aquesta manera, el centre podrà enriquir i ampliar el seu fons documental, repartir els llibres tant a la biblioteca escolar com a les diferents biblioteques d'aula, i completar les llacunes literàries d'ambdós espais.

4. Metodologia

En el present treball, tal com s'ha mencionat en apartats anteriors, es du a terme una proposta d'intervenció educativa en la qual s'analitza i es descriu l'organització i el funcionament de la biblioteca escolar d'un centre educatiu determinat, es detecten les llacunes i les mancances que aquesta presenta i es desenvolupen una sèrie de propostes de millora per pal·liar-les, les quals estan basades en una fonamentació teòrica sobre aquesta temàtica.

Així doncs, per poder dur a terme la planificació d'aquesta intervenció, prèviament s'han dut a terme una sèrie de passes ordenades i relacionades entre si. Un procediment que es pot estructurar en dues parts totalment diferenciades, una de caràcter més teòric i l'altra de caràcter més pràctic però que, totes juntes, tenen com a objectiu final desenvolupar les propostes de millora necessàries per a les mancances detectades a la biblioteca escolar del centre educatiu elegit.

Per tant, la primera passa i la més important de totes, va ser l'elecció del tema sobre el qual volia fer el meu Treball de Fi de Grau. En un primer moment, el tema que vaig escollir va ser la literatura infantil i juvenil però, finalment, em vaig decidir per desenvolupar el meu treball sobre les biblioteques escolars, atès que és un tema que sempre m'ha cridat l'atenció i m'engrescava la idea de poder aprofundir, investigar i aprendre més sobre aquesta temàtica.

Després, una vegada escollida la línia temàtica em vaig marcar els objectius. A més, a partir d'una tutoria amb la meva tutora, vàrem decidir encaminar el meu treball cap al desenvolupament d'una proposta d'intervenció professional basada en l'anàlisi de la biblioteca escolar d'un centre educatiu determinat, la detecció de les seves mancances i

l'elaboració de propostes de millora per pal·liar aquestes limitacions. En aquest sentit, el centre educatiu que vaig escollir és el CEIP Sant Jordi, i els motius pels quals em vaig decidir per aquest són:

- El meu sentiment de pertinença amb el centre, atès que és l'escola del meu poble i a la qual vaig anar durant tota la meva infància, tant a l'etapa d'Educació Infantil com a l'etapa d'Educació Primària.
- És el centre educatiu on he tingut l'oportunitat de dur a terme dues vegades el meu període de pràctiques, tant el Pràcticum I com el Pràcticum II, dues etapes en les quals vaig gaudir de grans experiències i em varen aportar molts aprenentatges.
- La seguretat i confiança que el centre està format per grans professionals que dediquen gran part del seu esforç a l'organització, el funcionament i la dinamització de la biblioteca escolar i les biblioteques d'aula i, per tant, en el foment de la lectura entre l'alumnat. D'aquesta manera, ben segur em serviran d'ajuda per poder conèixer la biblioteca escolar del centre, l'ús que se'n fa al centre i, a més, m'aportaran tots els seus coneixements en aquest àmbit.

Seguidament, he duit a terme una tasca de recerca i investigació per desenvolupar la fonamentació teòrica sobre la qual es sustenta el present treball. Així doncs, al llarg del marc teòric he tractat de: desenvolupar els conceptes de biblioteca escolar i de biblioteca d'aula; aprofundir en quines són les característiques que han de tenir ambdós espais pel que fa als seus usuaris, la seva organització, la distribució dels espais i el fons documental; establir quines són les seves funcions; i tractar la importància que té la implicació dels agents educatius i dels agents no educatius tot aquest procés, des de l'equip directiu, el professorat i l'alumnat, com les famílies, la biblioteca pública i les entitats de l'entorn proper del centre.

Tota aquesta fonamentació teòrica està basada en informació extreta de diferents fonts, ja sigui en paper com en format digital, com són pàgines web, articles de revistes, llibres, documents oficials, diccionaris, etc. A més, d'autors de referència en el món de l'educació i especialitzats en l'àmbit de les biblioteques escolars com és el cas de Glòria Durban Roca, Jaume Centelles o José Antonio Camacho Espinosa, com també entitats molt importants com el Ministeri d'Educació o el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

A continuació, la següent passa ha estat fer la visita al CEIP Sant Jordi, on he tingut l'oportunitat de poder analitzar la seva biblioteca escolar, les diferents biblioteques d'aula,

així com l'organització, el funcionament i l'ús que en fan d'aquests espais i així recopilar-ho al llarg d'aquest document. D'aquesta manera, la metodologia aplicada per observar de la realitat que volia descriure i recopilar com més informació millor per desenvolupar les meves propostes de millora, és una combinació de diversos mètodes completats amb la recerca documental.

Així doncs, he tingut l'oportunitat de realitzar una sèrie de visites al centre, en les quals he conversat amb diferents agents educatius (l'equip directiu, principalment amb el cap d'estudis i la secretària, que és la coordinadora de la biblioteca del centre; alguns dels membres de la Comissió Lingüística i de la Comissió de Biblioteca; i alguns tutors i tutores), els quals m'han contestat a totes les preguntes i resolt tots els dubtes que els he plantejat, m'han comentat les diferents propostes que es duen a terme al centre per fomentar la lectura, m'han mostrat la biblioteca de l'escola i m'han explicat la seva organització i el seu funcionament; he pres notes de la informació que he anat recopilant i les diferents reflexions extretes; he fet fotos a la biblioteca escolar i als diferents espais del centre que em seran útils per il·lustrar les descripcions que dugui a terme; i també he llegit els diferents documents oficials del centre, tals com el Projecte de Direcció, el PEC o el Pla Lector, els quals es troben a la pàgina web de l'escola.

Finalment, he analitzat tota la informació recollida i he tractat de detectar les diferents mancances i limitacions de la biblioteca escolar, de la seva organització i el seu ús, així com dels diferents espais per al foment de la lectura al centre, i he elaborat una sèrie de propostes de millora per cada una d'elles. Per acabar, he redactat les conclusions extretes al llarg del desenvolupament del meu Treball de Fi de Grau, des de la fonamentació teòrica fins a les diferents millores proposades.

5. Estudi de cas

El present apartat, de caràcter més pràctic, s'estructura en tres subapartats: al primer, es contextualitza el centre educatiu a partir del qual es desenvolupa la proposta d'intervenció; al segon, es descriuen les propostes que es duen a terme al centre per fomentar la lectura; i al tercer subapartat, dedicat exclusivament a la biblioteca escolar, es fa una anàlisi i una descripció de la seva organització i el seu funcionament. Tota aquesta informació serà de gran utilitat per poder reflexionar sobre les limitacions i mancances observades així com per desenvolupar les diferents propostes de millora a cada una d'elles.

5.1. Contextualització del centre educatiu

Tal com s'ha mencionat en l'apartat anterior, el centre educatiu que he elegit per dur a terme la meua proposta d'intervenció és el CEIP Sant Jordi. D'aquesta manera, es dedica el present apartat a realitzar una breu contextualització del centre educatiu en qüestió, donada la importància que té la posada en context al lector sobre les característiques més rellevants de l'escola, tals com: la seua ubicació, els diferents edificis i espais que la formen, l'alumnat, els recursos humans, el context sociocultural de les famílies i els trets d'identitat del centre.

Així doncs, el CEIP Sant Jordi és un centre públic situat al barri de Sant Jordi, a la part forana del municipi de Palma. Aquesta localització tan característica potencia el sentiment de poble entre els seus habitants, així com el sentiment de pertinença amb l'escola per part de l'alumnat, del professorat i de tots els agents de la comunitat educativa. Això, tal com afirma l'actual directora del centre al seu Projecte de direcció, aquest aspecte ajuda a definir el caràcter de l'escola.

Actualment, al curs escolar 2023-2024, el centre està format per una línia i 10 unitats: 3 per l'etapa d'Educació Infantil i 7 per l'etapa d'Educació Primària (el tercer curs està dividit en dos grups). Ambdues etapes estan separades l'una de l'altra, atès que l'escola disposa de dos edificis diferenciats, un per Infantil i l'altre per Primària, els quals estan comunicats a través del pati. Pel que fa a l'edifici principal, on es troben els cursos de Primària, està dividit en tres plantes: una planta semisoterrània, en la qual es troba la biblioteca escolar, una aula polivalent, així com el pati; la planta principal o primer pis, on es troben els cursos de 1r, 2n, 3r A i 3r B, i el despatx de l'equip directiu; i la planta superior o segon pis, on estan situades les aules dels cursos de 4t, 5è i 6è, així com l'aula de Música, una aula de Suport i l'aula de l'especialista d'AL.

En aquest sentit, des del propi centre assenyalen que l'espai se'ls va quedant petit any rere any. Així i tot, com que l'escola es troba a una edificació d'interès cultural, no es poden fer ni modificacions estructurals ni ampliacions de l'edifici on es troba. Aquest és un fet que pot esdevenir un inconvenient i una limitació en certes ocasions, atès que la vida útil dels espais ja està superada.

Pel que fa a l'alumnat, el centre té una matrícula d'un total de 213 alumnes, repartits en 69 a Infantil i 144 a Primària. D'aquest total, cal destacar que 44 són alumnes NESE. A més, pel que fa als recursos humans de l'escola, aquests s'organitzen de la següent manera:

- 10 tutors i tutores, dels quals són 3 d'Educació Infantil i 7 d'Educació Primària.

- 5 especialistes: 1 de Música, 1 d'Educació Física, 2 d'Anglès (1 per Infantil i 1 per Primària) i 1 de Religió.
- L'Equip d'Orientació i Suport a l'Aprenentatge, format per 8 professionals: 1 de Suport a Infantil, 1 d'Atenció a la Diversitat, 1 d'Audició i Llenguatge, 3 PT (1 per Infantil i el primer cicle de Primària, 1 pel segon cicle de Primària i 1 pel tercer cicle de Primària), 1 Orientadora i 1 PTSC (Professora Tècnica de Serveis a la Comunitat).
- L'equip directiu, format per la directora, el cap d'estudis i la secretària.
- El personal no docent, integrat per 5 professionals: 1 ATE (Auxiliar Tècnic Educatiu), 1 administratiu, 1 auxiliar tècnica de manteniment, 2 de neteja.

Quant al context sociocultural de les famílies de l'alumnat que hi ha a l'escola, aquest ha anat evolucionant al llarg dels anys. Primerament, l'escola es basava en una població escolar generalment uniforme, amb famílies estables, residents al poble i catalanoparlants. En canvi, dia d'avui la situació ha canviat, a causa de l'arribada de famílies nouvingudes d'altres localitats, estrangeres o castellanoparlants, que presenten dificultats a l'hora de comunicar-se en català. Així i tot, aquest fet es converteix en un aspecte que aporta una riquesa cultural al centre i que permet establir relacions entre els aprenentatges.

Finalment, també és important remarcar els trets d'identitat del centre els quals, independentment de l'evolució i els canvis que ha anat experimentat l'escola amb el pas del temps, s'han mantingut latents fins avui en dia. Així doncs, el CEIP Sant Jordi destaca pel seu sentiment "d'escola mallorquina", vinculada directament amb les tradicions del poble, al medi i al seu entorn, i que valora la importància de l'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular entre tots els integrants de la comunitat educativa i com a eina de socialització i d'aprenentatge. A més, al seu PEC, es defineix com un centre familiar, inclusiu, potenciador de valors i esperit crític, que treballa conjuntament per aconseguir una educació a favor del medi ambient, la solidaritat, la coeducació i l'atenció a la diversitat.

5.2. Foment de la lectura al centre

Al CEIP Sant Jordi es duen a terme diferents propostes amb la finalitat de fomentar la lectura i potenciar l'hàbit lector entre el seu alumnat, les quals són molt interessants i em seran de gran utilitat a l'hora de dissenyar la meua proposta d'intervenció. Per aquest motiu, es dedica el present apartat a explicar-les una a una: el fil conductor, la Comissió Lingüística i la Comissió de Biblioteca, el Pla Lector, el Pla Digital, la biblioteca d'aula i la biblioteca

escolar, els estímuls de lectura dels passadissos i, finalment, els Tallers Lingüístics que es duen a terme als tres cicles de Primària.

- **Fil conductor**

El centre es caracteritza per seguir un fil conductor cada any acadèmic, a partir del qual s'elabora una línia temàtica que es treballa al llarg de tot el curs amb la creació d'espais tematitzats i la realització de diferents activitats i dinàmiques, tant a nivell de centre com a nivell d'aula, per potenciar els continguts relacionats amb aquest fil conductor. El curs actual, el fil conductor és "*Hi havia una vegada...*" amb el qual es pretén treballar la literatura i fomentar la lectura i l'escriptura entre l'alumnat del centre d'una manera diferent, divertida i entretinguda.

Aquesta és una proposta que em resulta molt interessant per cridar l'atenció de l'alumnat des del primer dia de curs i afavorir la seva motivació i implicació des d'un inici. Tot això, amb la realització d'activitats engrescadores com poden ser l'elaboració d'un punt de llibre personalitzat per a cada alumnat que els serà de gran utilitat durant tot l'any en els moments de lectura, tallers de lettering pels més grans, dinàmiques per presentar, compartir i recomanar llibres entre iguals, clubs de lectura, contacontes o visites a la biblioteca pública del poble, entre d'altres; i amb la creació d'espais com les biblioteques d'aula, diferents racons als passadissos del centre per gaudir de la lectura, així com una gran varietat d'estímuls col·locats per tot el centre amb l'objectiu d'incentivar i potenciar la lectura entre l'alumnat.

- **Comissió Lingüística i Comissió de Biblioteca**

L'equip directiu i l'equip docent del CEIP Sant Jordi està organitzat en una sèrie de comissions de feina, les quals treballen per millorar l'organització i el funcionament de l'escola, cadascuna des del seu àmbit concret, però totes de forma conjunta cap a un objectiu comú. Així doncs, les comissions de feina de l'escola són: la Comissió Matemàtica i de Robòtica; la Comissió Lingüística; la Comissió de Biblioteca; la Comissió Científica, d'Hort i Mediambiental; la Comissió de Benestar i Convivència; la Comissió TIC; la Comissió de Salut; i l'Equip Impulsor.

D'aquestes, tenint en compte la temàtica del present treball, cal destacar-ne dues en concret per damunt la resta, la Comissió Lingüística i la Comissió de Biblioteca, atès que estan destinades expressament al foment de la lectura i l'escriptura entre l'alumnat del centre, i per assegurar una bona organització i un correcte funcionament de la biblioteca de l'escola. Així doncs, els membres de la Comissió de Biblioteca es reuneixen una hora a la

setmana, amb la finalitat de posar ordre a la biblioteca escolar, confirmar que tots els llibres i tot el material està al seu lloc, assegurar-se que els recursos estan en bon estat i confirmar que els usuaris n'han fet un bon ús. A més, durant aquestes reunions també s'encarreguen de planificar i dissenyar noves propostes per fomentar la lectura a l'escola, i pensar en quins llibres, contes i materials nous poder ser interessants per actualitzar la biblioteca escolar en funció de la situació o de les necessitats de l'alumnat.

En aquest sentit, si es té en compte la bibliografia (Ministeri d'Educació, 2011) quant a les seves funcions, la Comissió de Biblioteca del CEIP Sant Jordi compleix les funcions que li pertocuen: elaborar i desenvolupar el pla d'actuació de la biblioteca escolar, seleccionar i adquirir els materials bibliogràfics per nodrir la biblioteca; proposar i organitzar activitats per potenciar la lectura a l'escola, i col·laborar amb les entitats de l'entorn per ajudar a millorar la biblioteca escolar.

Finalment, en referència la formació dels membres de la Comissió de Biblioteca, aquests tenen una formació en el Pla Lector i, actualment, s'estan formant en el Pla Escriptor. Així i tot, no tenen una formació específica en biblioteques escolars o en biblioteques d'aula, un aspecte que assenyalen que hauria de ser necessari per ampliar els seus coneixements en aquest àmbit, per adquirir nous recursos i idees d'utilitat a l'hora de dissenyar i planificar noves propostes per millorar l'organització i el funcionament de la biblioteca de l'escola. A més, pel que fa a la resta del claustre, tampoc té cap tipus de formació específica en aquest àmbit.

- **Pla Lector**

Un altre aspecte clau per al foment de la lectura al centre és l'elaboració del Pla Lector. Aquest és un document elaborat per la Comissió Lingüística i la Comissió de Biblioteca, i aprovat per part de tot el claustre i per part del Consell Escolar. A més, els objectius que es pretenen assolir amb el desenvolupament d'aquest pla són: per una banda, objectius generals a nivell de centre; i per altra banda, objectius més específics a nivell d'aula, basats en tres eixos d'actuació: *aprendre a llegir*, *llegir per aprendre* i *gust per llegir*.

Així doncs, alguns dels objectius generals són: formar lectors competents; proporcionar i facilitar als alumnes vivències lectores per assegurar l'aprenentatge significatiu i funcional; proporcionar als mestres i a les famílies eines i recursos per fomentar l'hàbit i el gust per la lectura en els alumnes; informar i fer conscients a tota la comunitat educativa de la importància de la lectura; o potenciar la formació del professorat per tal de millorar la qualitat de la seva intervenció. I alguns dels objectius específics són: quant a l'eix *aprendre a llegir*, treballar la consciència fonològica i la fluïdesa lectora; quant a l'eix *llegir per aprendre*,

progressar en la lectura com a eina d'aprenentatge i com a via d'accés al coneixement, formar usuaris de biblioteca d'aula i de centre; i quant a l'eix *gust per llegir*, configurar actituds positives envers la lectura i els llibres, potenciar la lectura autònoma de l'alumnat, entre d'altres.

Tot això, amb la finalitat que aquest document esdevengui un programa pràctic i útil pel professorat, que els serveixi de guia per potenciar la lectura entre l'alumnat, tant d'Infantil i com de Primària, per aconseguir desenvolupar en l'alumnat la seva fluïdesa a l'hora de llegir, una bona comprensió lectora, la capacitat d'entendre i usar qualsevol tipus de text i, en general, formar persones competents en la lectura que l'entenguin com una font d'aprenentatge i de plaer.

- **Pla Digital**

Una altra proposta que es du a terme al centre i que, en certa manera, també té relació amb el foment de la lectura, és el Pla Digital. Gràcies al desenvolupament d'aquest pla, l'alumnat dels cursos de 4t, 5è i 6è disposa d'un dispositiu tecnològic per l'ús individual, el Chromebook, per fer-ne ús durant el procés d'ensenyament-aprenentatge. Així doncs, aquest és un recurs que ofereix un ventall molt ample de possibilitats a l'hora de facilitar la tasca docent, tant a l'aula com fora d'ella, i també per ajudar a millorar el procés d'aprenentatge de l'alumnat i augmentar el seu nivell de motivació.

En aquest sentit, si ens centram exclusivament en la lectura, el fet que cada alumne disposi del seu propi Chromebook esdevé una oportunitat per treballar-la d'una manera diferent i atractiva, adaptant-nos als canvis que experimenta la societat a causa de l'aparició de les noves tecnologies, a través de la lectura digital (siguin llibres, contes, revistes o premsa), la recerca d'informació a Internet per investigar sobre una lectura o per conèixer nous autors i autores, a partir de jocs per treballar la competència lectora, l'escolta d'audiollibres, etc.

- **Biblioteca d'aula i biblioteca escolar**

Al CEIP Sant Jordi es fa especial èmfasi al disseny de diferents espais que siguin atractius per l'alumnat amb els quals fomentar la lectura. Dos d'ells són la biblioteca escolar i les biblioteques d'aula, possiblement els dos espais més importants on potenciar l'hàbit lector i el gust per llegir de l'alumnat.

Per una banda, tal com s'assenyala al Pla Lector del centre, la biblioteca d'aula, amb documents de diferents tipologies, ha de ser present a totes les aules i a tots els nivells. Així doncs, cada aula disposa d'un racó on ubicar la seva biblioteca, la qual esdevé una gran

oportunitat per potenciar la lectura d'una manera més propera i personalitzada amb el grup classe. Per això, és molt important la implicació per part dels tutors i tutores en l'organització de la seva biblioteca, la dotació de llibres i el desenvolupament d'activitats i dinàmiques que omplin de sentit aquest espai.

Per altra banda, quant a la biblioteca escolar, aquest és un espai que esdevé una de les bases principals per fomentar la lectura i l'escriptura, principalment la lectura. Per aquest motiu, es dedicarà un apartat específic amb la finalitat de tractar amb profunditat l'organització i el funcionament de la biblioteca escolar del CEIP Sant Jordi per, posteriorment, poder dissenyar de la millor manera la proposta d'intervenció.

- **Estímuls de lectura als passadissos**

Als passadissos del centre es poden trobar diferents racons i nombrosos estímuls molt interessants per fomentar la lectura entre l'alumnat d'una forma significativa. Per aquest motiu, a continuació es detallen alguns d'aquests racons i estímuls: un sofà on poder llegir amb comoditat; prestatgeries amb llibres i contes; cartells i rètols; un espai digital; murals; entre d'altres.

Per una banda, al passadís del primer pis, on es troben els alumnes dels cursos de primer, segon i tercer de Primària, hi ha un racó per la lectura informal, format per un sofà amb diferents coixins, en el qual els nins i nines poden gaudir de la lectura còmodament. Així doncs, sempre que el tutor o la tutora ho desitgi, pot emprar aquest racó com a un recurs més en el procés d'ensenyament-aprenentatge, atès que és un espai molt significatiu i que pot ser de gran utilitat per millorar els aprenentatges de l'alumnat, per fomentar la lectura i, en el mateix moment, conscienciar i fer entendre als infants que lectura és una manera d'oci, d'aprenentatge i de diversió, i que es pot gaudir d'una manera còmoda i relaxant. Al costat d'aquest racó, i també repartides per tot el passadís, hi ha prestatgeries amb contes, llibres i jocs de taula. A més, per tot el passadís també hi ha molts cartells i rètols que també ajuden a fomentar la lectura entre l'alumnat.

Per altra banda, al segon pis, on hi els alumnes de quart, cinquè i sisè, es poden trobar diferents prestatgeries amb: llibres de recerca com diccionaris en català, castellà i anglès; llibres de lectura com contes, còmics, i llibres d'il·lustracions, novel·les juvenils, llibres de poesia i teatre, entre d'altres. També hi ha un petit espai dedicat a la revista Reporter Doc, una revista amb imatges, reportatges, explicacions, curiositats i anècdotes d'una gran varietat de temes científics, adaptada al vocabulari d'un alumne de Primària, especialment dels cursos més superiors, que els resulta molt interessant i entretinguda.

Un altre estímul que és molt visible és un suro que hi ha penjat a la paret en forma de mural sobre el feminisme i la diversitat, el qual va ser creat pels alumnes de sisè de Primària, juntament amb el seu tutor, el curs passat. En el mural es pot trobar notícies d'actualitat; frases, imatges i il·lustracions; portades de diari; un calendari de les persones més importants del món del cinema, diferents *flipbooks* amb definicions; recomanacions de llibres; tot això, relacionat amb la temàtica del mural. Així doncs, a més de tenir un caràcter reivindicatiu i de consciència social, aquest és un recurs molt interessant per fomentar la lectura, la recerca i el tractament de la informació, així com per desenvolupar la capacitat crítica i reflexiva de l'alumnat, principalment dels més grans.

També, hi ha l'espai digital, un racó molt atractiu per l'alumnat amb diferents codis QR penjats a les parets, que pot escanejar amb ajuda del seu Chromebook i endinsar-se a diferents llocs web: la web de l'escola; les webs de diaris com el Diari de Mallorca, Última Hora, o diaris esportius com Marca i Sport; la web de la Federació de Futbol i la Federació de Bàsquet de les Illes Balears; o la cartellera de diferents cinemes i teatres de Mallorca. Aquesta és una manera diferent per fomentar la lectura i potenciar l'interès de l'alumnat per informar-se i investigar sobre aspectes d'actualitat i del món que els envolta.

Finalment, un altre racó és l'anomenat *Els llibres de les nostres mestres*. En aquest racó hi ha una capsa on els mestres poden deixar algun dels llibres que més els agrada, de manera que la resta poden anar-hi, veure el contingut de la capsa i triar un llibre per llegir durant la mitja hora de lectura diària. Amb aquesta iniciativa, els mestres poden fer-se recomanacions de llibres, intercanviar i compartir lectures i, a més, convertir-se en un model lector per l'alumnat.

- **Tallers Lingüístics**

Des del curs anterior, al centre es va posar en marxa la realització dels Tallers de Matemàtiques i els Tallers Lingüístics, amb la finalitat de poder treballar i reforçar els continguts matemàtics i els continguts relacionats amb la lectoescriptura. Per això, pel desenvolupament d'aquests tallers es dediquen dues sessions setmanals, una sessió pels de Matemàtiques i l'altra pels Lingüístics, els quals es duen a terme de forma conjunta entre els dos cursos de cada cicle, és a dir, els alumnes de primer i segon van junts, els de tercer amb els de quart, i els de cinquè amb els de sisè.

Així doncs, si ens centram en els Tallers Lingüístics, amb el seu desenvolupament es pretén potenciar les habilitats de l'alumnat quant a la lectura i l'escriptura. Per fer-ho, es divideix l'alumnat de cada cicle en quatre grups diferents, amb la mateixa quantitat d'alumnes, en funció del seu nivell d'aprenentatge. L'únic requisit relacionat amb l'organització dels alumnes és que, a l'hora de formar cada un dels quatre grups reduïts, hi hagi un repartiment equitatiu d'alumnes dels dos cursos de cada cicle a cada grup. Per exemple, als Tallers Lingüístics del tercer cicle, a l'hora de dividir l'alumnat de 5è i 6è en quatre grups, s'ha d'assegurar que a cada un hi hagi, aproximadament, la meitat d'alumnes de cinquè i la meitat de sisè.

A més, també cal assenyalar que cada un dels quatre grups reduïts té un mestre, que estarà de forma permanent amb el seu petit grup d'alumnes durant tot el curs. D'aquesta manera, es podrà personalitzar l'aprenentatge, adaptar les activitats al nivell, a les característiques i a les necessitats de l'alumnat, tractar de potenciar al màxim les seves habilitats en la lectura i l'escriptura i, així, garantir l'aprenentatge de tothom. En aquest sentit, cada setmana, tots els grups reduïts faran el mateix taller, però cada un amb el seu mestre corresponent el qual s'encarregarà d'adaptar-lo al nivell del seu grup.

Finalment, un altre aspecte interessant d'aquests tallers és que cada grup té un nom, però no un nom qualsevol, un nom d'un escriptor o una escriptora. Amb això, es pretén que l'alumnat pugui conèixer nous escriptors i escriptores i, a més, tinguin referents en el món de la lectura i l'escriptura.

5.3. Descripció i anàlisi de la biblioteca escolar

A banda de tots els espais i totes les propostes que es duen a terme al centre per fomentar la lectura, les quals han estat explicades a l'apartat anterior, una altra que possiblement és la més important, és la biblioteca escolar. / Aquest espai és l'eix vertebrador a partir del qual es desenvolupen totes les propostes per fomentar la lectura al centre i potenciar l'hàbit

lector entre l'alumnat, atès que tal com afirma el mestre i escriptor Jaume Centelles (2004), la biblioteca és el cor de l'escola i un focus generador d'activitats que s'escampen per tots els seus racons.

Així doncs, en el present apartat es tractarà d'analitzar i descriure l'organització i el funcionament de la biblioteca escolar del CEIP Sant Jordi, a partir de tota la informació recopilada i les observacions dutes a terme durant les visites a l'escola. D'aquesta manera, es farà referència a la informació extreta en la recerca documental per tractar una sèrie de punts com: l'horari d'ús de la biblioteca escolar, l'espai i les diferents zones que la formen, l'organització del fons documental i la implicació dels agents educatius i dels agents no educatius.

5.3.1. Horari d'ús

Pel que fa a l'ús de la biblioteca escolar durant la jornada escolar, aquest està marcat per un horari amb el qual es garanteix que cada grup classe pugui disposar de la biblioteca de l'escola durant mitja hora setmanal. Així, l'alumnat podrà aprofitar per escollir els llibres amb tranquil·litat, per fer ús del servei de préstec de llibres i per gaudir de la lectura en un ambient còmode, relaxat i totalment dissenyat amb aquesta intenció. A més, en cas que el tutor o la tutora vulgui dur a terme alguna dinàmica o activitat amb el seu grup classe, disposarà de tot l'espai i de tots els llibres i recursos de la biblioteca per poder fer-ho.

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9:00	Religió 6è	Lectura 1r	Religió 3r A	Taller Mat 3r cicle	
9:30					
10:00		Taller Lecto 4 anys		Taller lecto 5 anys	Comissió lingüística
10:30					
11:00		BIBLIOPATI		BIBLIOPATI	
11:30	Religió 4t/5è	Taller Mat 3r cicle	Lectura 5è	Taller Ling. 2n cicle	Taller Ling. 1r cicle
12:00					
12:30	Lectura 3r A	Lectura 4t	Lectura 6è		
13:00	Coordinació biblioteca		Taller Mat 1r cicle	Lectura 2n	Lectura 3r B
13:30					

Així i tot, a causa de la limitació dels espais de què disposa el centre, és important mencionar que la biblioteca escolar no només compleix la pròpia funció de biblioteca, sinó que també es fa servir per a altres funcions: com a espai per dur a terme els Tallers de Matemàtiques i els Tallers Lingüístics amb l'alumnat de Primària i els Tallers de Lectoescriptura amb l'alumnat d'Infantil, com a aula per les classes de Religió, i com a lloc

de reunió pels membres de la Comissió Lingüística i la Comissió de Biblioteca durant la jornada escolar.

Dins d'aquest horari també s'inclou el servei de Bibliopati. Gràcies a aquest servei que ofereix la Comissió de Biblioteca, cada dimarts i dijous durant la mitja hora de pati, l'alumnat que vulgui podrà anar a la biblioteca de l'escola a gaudir de la lectura, a agafar un llibre nou o a retornar-ne un altre, sempre sota la vigilància d'un docent. Els únics requisits indispensables per fer ús d'aquest servei és haver berenat abans d'entrar a la biblioteca, deixar les carmanyoles i les botelles d'aigua a un espai habilitat fora de la biblioteca i seguir les normes d'ús habituals de la biblioteca per garantir un ambient de silenci, calma i tranquil·litat. Aquesta és una altra proposta molt interessant que es du a terme al centre per fomentar la lectura i l'ús de la biblioteca escolar entre l'alumnat i oferir una alternativa d'oci diferent.

A més, si tenim en compte les hores que estan en blanc a l'horari, és perquè la biblioteca escolar queda buida. Aquest fet ofereix la possibilitat als docents de reservar alguna d'aquestes hores buides per poder tenir la biblioteca a la seva disponibilitat, a part de la mitja hora setmanal que ja els pertoca, per fer les activitats que vulguin amb els seus alumnes, així com activitats en col·laboració amb les famílies, amb la biblioteca pública o altres entitats, com poden ser tallers, xerrades, clubs de lectura o contacontes.

En conclusió, després de descriure els horaris d'ús de la biblioteca escolar, es pot comprovar com l'organització horària està correctament dissenyada per afavorir que tothom pugui fer ús de la biblioteca de l'escola per igual i que aquesta esdevengui un espai polifacètic on desenvolupar una gran varietat de propostes per fomentar la lectura entre l'alumnat, el professorat i les famílies del centre. D'aquesta manera, si tenim en compte el que afirma Camacho Espinosa (s.d.), la biblioteca escolar del CEIP Sant Jordi compleix amb la seva funció d'estar al servei de tots els agents que formen part de la comunitat educativa: l'alumnat i el professorat, que són els principals usuaris i als quals van dirigides la majoria de les propostes, activitats i el fons documental de la biblioteca; així com les famílies i la biblioteca pública del poble.

5.3.2. Espai

Segons la bibliografia esmentada al marc teòric (Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, 2013; IFLA/UNESO, 2002; Ministeri d'Educació, 2011), es recomana que la biblioteca escolar estigui estructurada en diferents zones, diferenciades les unes de les altres, i cada una amb un ús específic: una zona d'estudi, treball i recerca; una

zona per la lectura informal; una zona tecnològica i de producció audiovisual; una zona digital; una zona d'informació variada; i una zona per l'atenció a l'usuari i la gestió.

Així doncs, si ens atenim a aquesta informació, la biblioteca escolar del CEIP Sant Jordi està formada per les següents zones:

- Una zona d'estudi, treball i recerca, que es troba al centre de la biblioteca, la qual està formada per tres taules i les seves respectives cadires, i esdevé un espai útil perquè l'alumnat es pugui seure a llegir, per fer treballs individuals o en grup, o per fer recerques amb el seu Chromebook. A més, tal com s'ha mencionat amb anterioritat, a causa de la limitació d'espais al centre, aquesta zona de la biblioteca també es fa servir pels Tallers de Matemàtiques i els Tallers Lingüístics, les classes de Religió i per les reunions de la Comissió Lingüística i la Comissió de Biblioteca.

- Una zona per la lectura informal, ubicada al fons de la biblioteca escolar, la qual està ben diferenciada de la resta d'espais. Aquesta zona està formada per una estora, coixins i un puf perquè l'alumnat els pugui fer servir i gaudir de la lectura amb la major comoditat possible. A més, també és important mencionar que fins al curs passat també hi havia un sofà en aquest espai però que, enguany, l'han llevat i han aprofitat l'espai que ocupava per a posar-hi tres prestatgeries: dues per ubicar-hi les novetats literàries de la biblioteca, en les quals ara mateix l'alumnat pot trobar contes populars, llibres de cuina, llibres i contes relacionats amb Sant Jordi, llibres de manualitats, rondalles i llibres de temàtica nadalenca; i una altra on hi ha col·leccions de contes, quaderns per treballar la comprensió lectora a partir de contes com La Ventafocs o rondalles com La filla del carboneret, i també alguns jocs de taula per treballar la literatura i potenciar la lectura.

- Una zona tecnològica i de producció audiovisual, la qual es troba conjuntament amb la zona d'estudi, investigació i recerca, atès que s'aprofiten les taules i les cadires d'aquest espai en cas que sigui necessari. A més, aquesta zona compta amb una pantalla tàctil que compleix la funció de pissarra digital i de pantalla per fer projeccions audiovisuals, que es fa servir pel desenvolupament d'activitats, dinàmiques i reunions, i la qual disposa d'un equip d'àudio incorporat per garantir l'arribada del so a tots els punts de la biblioteca. Finalment, també és important mencionar que, en horari extraescolar, aquesta zona de la biblioteca es fa servir per dur a terme les reunions de claustre, atès que és un lloc amb l'espai suficient per acollir a tots els membres del claustre i l'equip directiu, i que està equipat amb el material i recursos necessaris per poder dur a terme dites reunions.

- Una zona digital, en la qual hi ha una sola taula amb un ordinador, amb el teclat i ratolí corresponents, i un equip de so connectat a l'ordinador. Aquesta és la zona més petita de la biblioteca escolar i un espai que, a simple vista, es pot observar que ha quedat obsolet i que pràcticament està en desús.

- Una zona d'informació variada, que es troba juntament amb la zona digital, de manera que cap dels dos espais està diferenciat l'un de l'altre. Així, en la zona d'informació variada es poden trobar les normes d'ús de la biblioteca, penjades del sostre, així com un porta-revistes on hi ha els quaderns de registre pel préstec de llibres. Concretament, n'hi ha un per cada curs, tant d'Infantil com de Primària, els quals estan diferenciats per colors i amb el nom del curs corresponent escrit a la portada. A més, a les pàgines del quadern es pot trobar una graella formada per quatre columnes, les quals s'han de completar en el moment de fer ús del servei de préstec de llibres: a la primera, s'ha d'escriure el nom de la persona que agafa el llibre; a la segona, el títol del llibre que s'emporta; a la tercera, s'ha de registrar el dia que agafa el llibre; i a la quarta, el dia que l'ha tornat. En el cas de l'alumnat d'Infantil així com dels primers cursos de Primària, aquesta informació l'escriu el tutor o la tutora i, en canvi, en el cas de l'alumnat dels cursos superiors de Primària, són ells mateixos els que completen aquesta informació, sempre amb la supervisió del seu tutor o la seva tutora.

A més, la Comissió de Biblioteca ha tractat de fer front a la limitació d'espai de la biblioteca escolar amb la creació de nous racons que no estan ubicats dins la biblioteca escolar però que n'exerceixen d'extensió a diferents llocs del centre. Amb aquests, s'ha volgut aprofitar diferents espais buits repartits pel diferents llocs del centre o racons que estaven en desús, amb l'objectiu d'ampliar la biblioteca escolar i dotar l'escola de més ambients i un major nombre d'estímuls per fomentar la lectura. Aquests racons són:

- Un espai segur de lectura, amb una gran varietat de llibres de coeducació, feminisme i diversitat. Aquest espai va ser inaugurat la setmana del 25 de novembre, el Dia Internacional per l'erradicació de la violència contra les dones, una setmana en la qual el centre va organitzar diferents activitats de sensibilització per aquesta problemàtica social, i una d'elles va ser la inauguració d'aquest racó.

Prèviament, l'entrada de l'escola era un espai buit on únicament hi havia un petit mural amb el títol del fil conductor "*Hi havia una vegada...*", el qual va ser elaborat per l'alumnat de 6è de Primària, amb la decoració de cada una de les lletres que formen aquesta frase. Ara bé, en l'actualitat, la seva aparença ha canviat completament, atès que ara hi ha estímuls per tot arreu que criden l'atenció, desperten la curiositat i inciten a la lectura i, també, afavoreixen a la conscienciació social: imatges per fomentar la diversitat repartides per les parets; una petita zona per la lectura informal, dotada amb una estora i coixins, i en la qual es poden trobar una gran varietat de llibres i contes per gaudir de la lectura còmodament; així com diferents mobles i prestatgeries amb més llibres i contes relacionats amb la temàtica.

En aquest sentit, es pot observar com tots els llibres estan orientats cap a l'usuari i presentats amb la seva portada a la vista. Aquesta és una col·locació totalment encertada que, tal com afirma el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya (2016), augmenta l'atractiu visual de l'espai, ajuda a cridar l'atenció de l'alumnat i a despertar la seva curiositat i que els serà molt útil a l'hora de decidir-se en quin llibre llegir.

Així doncs, queda a la vista que aquest és un espai pel qual el centre ha fet una gran inversió en material, tant en llibres i contes com en mobiliari, amb la finalitat de transformar l'entrada de l'escola i convertir-la en un lloc ple de vida, atès que és el primer estímul que reben els infants i el professorat a l'hora d'arribar a l'escola i és important que sigui atractiu i acollidor. A més, és un racó dissenyat perquè tots els alumnes de l'escola puguin llegir els llibres i els contes que s'ofereixen sense sentir-se assenyalats ni sense tenir por a ser rebutjats o criticats per la resta de companys i companyes, atès que està creat expressament per deixar els prejudicis de banda, obrir la ment i poder centrar-se únicament en gaudir de la lectura i compartir una estona agradable, sigui individualment o amb algun company o companya.

- Una paradeta temàtica, formada per una prestatgeria que està situada a l'entrada de l'escola, en la qual l'alumnat i el professorat del centre podrà trobar llibres i contes relacionats amb una festivitat concreta. En aquest cas, un dels dies que vaig fer la visita al centre, la paradeta estava tematitzada per les festes de Sant Antoni, amb contes, llibres i una decoració relacionada amb aquesta celebració. Aquesta és una nova proposta que s'ha implementat al centre en el segon trimestre i la intenció dels seus impulsors, els membres de la Comissió de Biblioteca, és que el seu contingut

es vagi actualitzant al llarg de tot el curs en funció de la festa o celebració que vagi succeint amb el temps. D'aquesta manera, gràcies a aquesta proposta, l'escola disposarà d'una extensió més de la biblioteca escolar, amb la qual es tractarà de continuar potenciant la lectura d'una manera atractiva per l'alumnat i el professorat, a través de lectures relacionades amb festivitats com Nadal, Carnestoltes, Pasqua, el Dia del Llibre, el Dia de la Dona, o el 25N, entre d'altres.

Així doncs, per concloure aquest punt, i una vegada descrites les diferents zones de la biblioteca escolar del CEIP Sant Jordi, es pot afirmar que el centre disposa de totes les zones que requereix una biblioteca escolar, segons la bibliografia esmentada (Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, 2013; IFLA/UNESO, 2002; Ministeri d'Educació, 2011), excepte la zona per l'atenció a l'usuari i gestió. Així i tot, la distribució de la biblioteca escolar és molt correcta, l'espai de què es disposa està molt ben gestionat i molt ben aprofitat, de manera que s'ha aconseguit convertir la biblioteca en un lloc molt atractiu i acollidor, ideal per fomentar la lectura entre l'alumnat.

5.3.3. Organització del fons documental

Tal com assenyala el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2016), el tipus de llibres que hi ha d'haver a una biblioteca escolar són: llibres de ficció, com són contes populars, contes il·lustrats, àlbums, novel·les i còmics; llibres de poesia; llibres de coneixements; llibres de referència, com són els diccionaris; materials de producció pròpia; revistes i diaris; i recursos digitals, com poden ser ordinadors o tauletes interactives.

Així doncs, si tenim en compte el que afirma la bibliografia esmentada, a la biblioteca del CEIP Sant Jordi hi podem trobar pràcticament tots els tipus de llibres que requereix tenir:

una gran varietat de llibres de ficció; llibres de poesia i teatre; llibres de coneixements o llibres de consulta; llibres de referència com diccionaris; i revistes. En canvi, el que no es pot trobar són diaris i, tal com s'ha mencionat a un apartat anterior, tampoc hi ha una gran varietat de recursos digitals, atès que únicament hi ha un ordinador que pràcticament no es fa servir.

Quant a la classificació dels llibres i recursos, cal assenyalar que tot el fons documental està distribuït per la biblioteca en diferents prestatgeries, en funció de la seva categoria amb la finalitat de facilitar la seva localització: una prestatgeria pels contes; una per les novel·les juvenils; una altra pels còmics; una pels llibres de poesia i teatre, per diccionaris i pels llibres pels mestres; una altra per les revistes; una altra pels llibres de consulta; entre d'altres.

En aquest sentit, un aspecte molt significatiu és que els llibres de consulta estan organitzats en diferents capsos, cada una per una categoria diferent: l'univers, animals, ciències i curiositats, història universal, mars i oceans, el cos humà, art, personatges importants, entre d'altres. D'aquesta manera, també es pretén facilitar tant a l'alumnat com al professorat la localització d'aquests llibres, atès que en voler cercar un llibre de consulta sobre una categoria en específic, únicament hauran de cercar la capsa corresponent a la categoria que desitgen i, així, no haver de perdre temps en mirar els llibres un a un fins a trobar el que volen o els llibres de la categoria que volen. A més, també és de gran ajuda la retolació d'aquesta prestatgeria, atès que a cada capsa hi ha un cartell amb el títol de la categoria corresponent. Aquest és un aspecte que, tal com afirma el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2013), és de gran utilitat per facilitar la localització i l'ús dels llibres, els materials i les zones de la biblioteca.

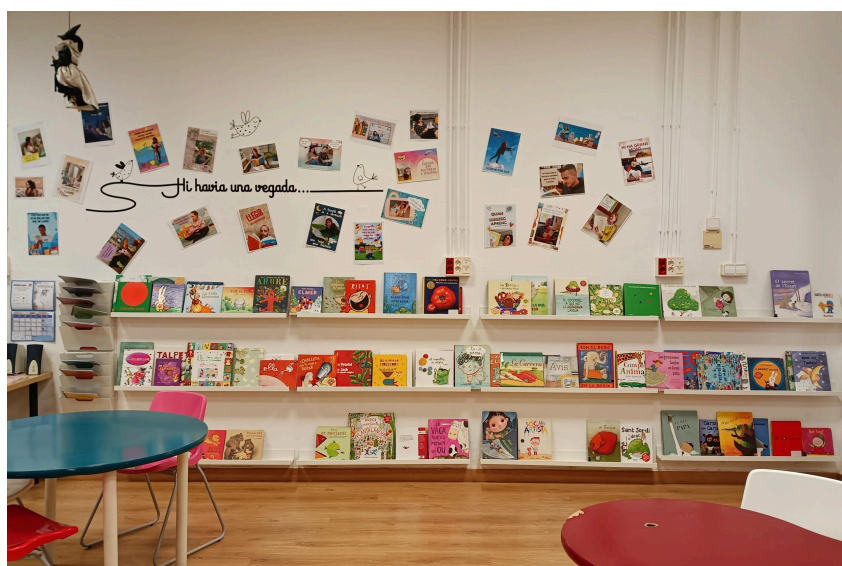

Seguint amb la classificació dels llibres, un altre aspecte interessant és que al lloc dels llibres hi ha aferrats gomets de colors, que serveixen per indicar el seu nivell de dificultat.

Concretament hi ha gomets de quatre colors: verd, groc, vermell i blau, ordenats de menor a major nivell de dificultat respectivament. A més, a les prestatgeries es pot observar com els llibres, a més d'estar classificats per categories, estan separats segons el nivell de dificultat, fet que es pot veure clarament amb els colors dels gomets. Aquesta és una manera molt visual que ajuda l'alumnat a identificar la dificultat dels llibres i saber quins llibres estan més o menys adaptats a les seves característiques, al seu nivell i als seus interessos.

També és important assenyalar que la biblioteca disposa d'una paret dedicada exclusivament als llibres i contes per l'alumnat d'Educació Infantil. En ella hi ha tres fileres de prestatges adaptats a la seva altura, els quals contenen una gran col·lecció de llibres i contes presentats amb la portada visible. Aquest fet, tal com s'ha mencionat en diverses ocasions, augmenta l'atractiu visual de l'espai i també és de gran utilitat perquè els nins i nines puguin veure bé tots els llibres i contes que hi ha a les prestatgeries i tenir una major facilitat a l'hora de decidir-se en quin llibre volen llegir.

A més, la part superior d'aquestes prestatgeries hi ha un espai buit, el qual s'ha fet servir per elaborar un petit mural on està escrita la frase que marca el fil conductor del centre, "*Hi havia una vegada...*", i en el qual es poden trobar diferents cartells amb imatges de tots els membres del claustre amb una frase que respon a la pregunta: *Per què m'agrada llegir?*. Aquesta és una iniciativa creativa i divertida per promoure la lectura entre l'alumnat tant d'Infantil com de Primària, amb la qual el professorat exerceix com a una figura de referència i un model lector pels nins i nines.

En conclusió, el CEIP Sant Jordi ha aconseguit convertir la seva biblioteca en un espai ple de vida, dotat d'una gran varietat de llibres, contes i recursos perquè l'alumnat pugui gaudir de la lectura, independentment de la seva edat, nivell, gustos i interessos. Així doncs, el disposa d'un fons documental molt complet i molt ben classificat en les prestatgeries segons la seva categoria. En aquest sentit, elements com les capses per classificar els llibres, la retolació i els gomets per indicar la dificultat, són aspectes molt significatius que ajuden a la localització del material, afavoreixen al màxim aprofitament del temps de lectura i són molt útils a l'hora de retornar els llibres al seu lloc, atès que tots tenen el seu espai corresponent ben diferenciat de la resta.

5.3.4. Implicació dels agents educatius i no educatius

Per assegurar una bona organització i un bon funcionament de la biblioteca escolar, tal com s'afirma al Manifest IFLAUNESCO (1999), és necessària la implicació de tots els agents educatius, com l'equip directiu, el professorat i l'alumnat, i també dels agents no educatius com les famílies, la biblioteca pública i les entitats de l'entorn proper del centre educatiu. D'això n'és conscient el CEIP Sant Jordi, el qual entén l'alumnat com el principal usuari d'aquest espai, el professorat com un agent important per fomentar la lectura entre els nins i nines, i també els agents no educatius com una altra peça fonamental en aquest procés. Per aquest motiu, el centre també pretén assegurar la implicació dels agents no educatius i, per això, col·labora amb les famílies i amb la biblioteca pública del poble, amb qui es duen a terme activitats de forma periòdica per fomentar i potenciar la lectura.

Per una banda, pel que fa a la biblioteca pública, aquesta té les seves portes obertes perquè tots els cursos de l'escola puguin fer-hi qualque visita durant el curs, per conèixer les instal·lacions i els serveis que aquesta ofereix, o perquè els tutors i tutores puguin treballar amb el seu alumnat qualque contingut concret fent servir els llibres i recursos de què disposa. A més, també va a l'escola a organitzar diferents activitats com són xerrades, tallers, contacontes o clubs de lectura, destinades a l'alumnat tant d'Infantil com de Primària. Finalment, també demostra la seva implicació col·laborant amb l'escola en la Diada i el

Mercadet de Sant Jordi, pel Dia del Llibre, posant una paradeta plena de llibres i contes de la seva col·lecció.

Per altra banda, pel que fa a les famílies, el centre tracta de fomentar la seva implicació convidant-los a participar en algunes de les activitats de lectura que es duen a terme com poden ser contacontes o intercanvis de llibres. A més, en moltes ocasions, també estan convidades a assistir i a participar en les activitats que es duen a terme en col·laboració amb la biblioteca pública. Finalment, cal destacar que també ajuden a fomentar la lectura a casa, contant contes i llegint llibres als seus fills i filles, i també escoltant-los llegir a ells i elles.

6. Mancances detectades i elaboració de propostes de millora

Una vegada explicades les propostes que es duen a terme al CEIP Sant Jordi per fomentar la lectura, i descrita l'organització i el funcionament de la biblioteca escolar, es dedica el present apartat a definir les diferents limitacions i mancances trobades a ambdós aspectes i al desenvolupament d'una sèrie de propostes de millora per pal·liar cada una d'elles. Així doncs, per explicar-les, les he classificat en tres àmbits: biblioteca d'aula, biblioteca escolar i centre educatiu.

• Biblioteca d'aula

Els diferents referents teòrics (Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, 2016) assenyalen la importància que la biblioteca d'aula sigui un espai visible i diferenciat de la resta d'espais de l'aula, amb una decoració atractiva i amb un cartell propi per identificar l'espai i diferenciar-lo de la resta d'espais de l'aula. A més, hi ha d'haver una quantitat adequada de llibres en funció del nombre d'alumnes, i han d'estar ben ordenats i classificats, i presentats amb la portada visible, per augmentar l'atractiu visual de la biblioteca i facilitar a l'alumnat a saber els llibres que hi ha i ajudar-lo a decidir-se en la seva elecció.

Així doncs, en les meves visites al CEIP Sant Jordi, un dels espais que he tingut l'oportunitat de visitar són les diferents biblioteques d'aula, en les quals he observat una gran diferència entre cada una d'elles. En algunes aules hi ha una gran presència de llibres i contes però no estan ubicats en un lloc concret que exerceixi la funció de biblioteca d'aula, sinó que estan repartits per tota l'aula. En altres aules, si que hi ha un racó per la biblioteca d'aula però l'espai no té ni una retolació ni una decoració atractiva i la presència de llibres és escassa. I, fins i tot, a altres aules directament no hi ha cap biblioteca d'aula.

Aquest fet demostra que, per molts esforços que dediqui la Comissió de Biblioteca per fomentar la lectura al centre i perquè les aules estiguin dotades d'una biblioteca d'aula de qualitat, a nivell d'aula la situació és diferent i no existeix una línia d'actuació comuna cap a l'objectiu de fomentar la lectura a les aules. Això em fa reflexionar que l'actitud per part dels tutors i tutores no és correcta i que amb l'escassa implicació en el disseny, l'organització i el funcionament de la biblioteca d'aula tampoc donen un bon exemple al seu alumnat. D'aquesta manera, difícilment es podrà fomentar la lectura i aconseguir potenciar l'hàbit lector i afavorir el gust per llegir dels nins i nines. Per això, queda clara la necessitat d'incentivar una major implicació en el disseny i en l'ús de les biblioteques d'aula.

Així doncs, tal com assenyala la bibliografia esmentada en apartats anteriors (Manifest IFLA/UNESCO, 1999), la coordinadora de la biblioteca del centre ha de comunicar-se i coordinar-se amb els tutors i tutores amb la finalitat de garantir la bona organització i un correcte funcionament de les biblioteques d'aula. Per fer-ho, una proposta que es planteja a la Comissió de Biblioteca del centre, augmentar les visites a les diferents biblioteques d'aula per observar de primera mà la seva organització i el seu funcionament, i assegurar-se que a cada aula hi ha un espai destinat a aquesta funció, que la dotació de llibres és correcta, que la retolació i la decoració és adequada i, també, que els tutors i tutores corresponents estiguin implicats en el foment de la lectura a les seves aules.

Possiblement, tal com he mencionat amb anterioritat, en aquestes visites s'adonaran que la implicació dels tutors i tutores és molt diferent i que la presència de biblioteques d'aula de qualitat és molt escassa. Per això, una altra proposta per incentivar l'ús de les biblioteques d'aula per part de la Comissió de Biblioteca és la dotació de llibres de la biblioteca escolar a les biblioteques d'aula, amb la finalitat d'augmentar el seu fons documental amb una varietat de llibres adequada a cada curs.

Una altra proposta és dur a terme un concurs de decoració de biblioteques d'aula, en el qual cada grup competirà amb la resta per veure qui té la millor biblioteca d'aula, tenint en compte aspectes com la decoració, la retolació i presència de llibres. A més, el premi pel grup guanyador pot ser una dotació de llibres per augmentar el fons documental de la seva biblioteca. Això, augmentarà la implicació per part dels tutors i les tutores, i també la implicació dels nins i nines, la qual és molt important, atès que tal com assenyala la Generalitat de Catalunya (2016), l'alumnat ha de participar en l'organització i el funcionament de la biblioteca d'aula, sempre que sigui possible.

En aquest sentit, es pot aprofitar l'assignatura d'Educació Artística per dissenyar la retolació de la biblioteca d'aula, amb l'elaboració d'un cartell amb el títol de biblioteca d'aula, així com cartells més petits amb el nom de les categories dels llibres que formen part d'aquest espai.

A més, l'alumnat també es pot encarregar de la decoració, penjant per les parets imatges seves llegint, frases per convidar a la lectura, o amb la creació de les normes d'ús de la biblioteca d'aula, per també penjar-les en aquest espai. Tot això, amb la finalitat de crear un espai atractiu visualment, separat completament de la resta d'espais de l'aula, amb una bona retolació i una decoració adient a l'espai. D'aquesta manera, s'aconseguirà augmentar la motivació de l'alumnat, atès que es sentiran partícips del procés de creació de la biblioteca d'aula i la sentiran com a seva. Tot això, ajudarà a despertar la seva curiositat pels llibres i afavorirà al foment de la lectura i al seu gust per llegir.

Un altra proposta que podria interessar per incentivar l'ús de la biblioteca d'aula i el foment de la lectura, és la creació d'un espai de lectura al passadís del segon pis, per l'alumnat de quart, cinquè i sisè. Tal com s'ha mencionat a un apartat anterior, al primer pis disposen d'aquest racó, amb un sofà i coixins, que l'alumnat i el professorat de primer, segon i tercer pot fer servir per llegir, i el qual ha tengut molt èxit. Així doncs, també es pot crear el mateix espai al segon pis, el qual exerceixi la funció d'extensió de les biblioteques d'aula i sigui un espai atractiu per l'alumnat, on poder gaudir de la lectura còmodament i de forma relaxada.

En aquest sentit, la creació d'aquest espai no suposarà haver de comprar mobiliari nou ni augmentar el fons documental, atès que el centre ja disposa de tot el material necessari. Únicament s'ha de canviar la distribució del mobiliari del passadís, de manera que quedi un racó buit on poder col·locar un sofà (es pot fer servir el sofà que es va llevar de la biblioteca escolar) amb els seus respectius coixins (es poden agafar alguns de la biblioteca escolar) i, als costats, col·locar-hi algunes prestatgeries amb llibres, contes i material per gaudir de la lectura. A més, també es pot afavorir la implicació de l'alumnat en la creació d'aquest nou racó, aprofitant perquè s'encarreguin de dissenyar la decoració amb l'elaboració d'un cartell amb el nom d'aquest espai, i amb dibuixos, frases o imatges seves llegint amb la finalitat de mantenir l'espai decorat i atractiu visualment, amb decoració relacionada amb la lectura.

Finalment, una altra proposta que es planteja, la qual es va parlar amb la coordinadora de la biblioteca de l'escola, és la necessitat d'una formació específica per part del claustre en biblioteques escolars i biblioteques d'aula, ja sigui per part dels tutors i tutores, com també per part de la Comissió de Biblioteca. D'aquesta manera, com més membres del claustre estiguin formats en aquest àmbit, més persones podran aportar la seva visió i les seves idees per millorar l'organització i el funcionament de les biblioteques d'aula i la biblioteca escolar, i també podran proposar noves activitats i dinàmiques per fomentar la lectura en el centre en general.

- **Biblioteca escolar**

La primera proposta de les propostes de millora per la biblioteca escolar, està relacionada amb la zona d'informació variada i la zona digital, amb la qual es pretén canviar la distribució d'ambdues zones per diferenciar-les l'una de l'altra. Així doncs, es proposa llevar la taula de la zona digital, la qual està pràcticament en desús, i aprofitar l'espai buit que quedaria per penjar a la paret les normes d'ús de la biblioteca escolar, les quals actualment estan penjades del sostre, una ubicació que dificulta que tot l'alumnat les pugui llegir amb facilitat. Per això, es proposa canviar la ubicació de les normes per posar-les a una altura més adequada per l'alumnat, perquè les puguin llegir amb una major claredat. D'aquesta manera, amb aquesta nova col·locació de les normes, la zona d'informació variada quedarà més ben delimitada, en un espai concret, format per les normes d'ús de la biblioteca i el porta-revistes amb els quaderns de registre pel préstec de llibres.

Així mateix, també per la zona d'informació variada, es proposa el disseny d'un cartell per col·locar damunt el porta-revistes per identificar-lo correctament i facilitar la seva localització, i també afegir a les normes d'ús de la biblioteca una nova diapositiva en la qual s'expliqui de forma senzilla per l'alumnat el significat que tenen els gomets que hi ha aferrats al lloc dels llibres, on apareguin els quatre colors diferents i s'especifiqui el nivell de dificultat de cada un.

Seguint amb la zona digital, es proposa ubicar-la al costat de la nova zona d'informació variada, amb la finalitat d'ampliar i renovar aquest espai, i dotar-lo amb alguns ordenadors més perquè es puguin fer servir com a eina per la investigació i la recerca d'informació o per la lectura digital per part de l'alumnat. En aquest sentit, és cert que cada un dels alumnes dels cursos de 4t, 5è i 6è disposen del seu propi Chromebook i que, amb l'autorització del seu tutor o la seva tutora, poden baixar-los a la biblioteca de l'escola per si han de fer-ne ús. Així i tot, el fet de disposar una zona digital funcional, amb accés a Internet, i que estigui a l'abast de tothom, pot esdevenir un recurs molt útil i significatiu per la biblioteca de l'escola i els seus usuaris.

Finalment, la darrera proposta de millora que es planteja per la biblioteca del centre és la col·locació d'un suro on es puguin penjar notícies i informació d'actualitat del poble que sigui d'interès pels nins i nines de l'escola. Aquest recurs es proposa perquè, tal com s'ha mencionat en la contextualització del CEIP Sant Jordi, el centre està molt vinculat al poble i a les diferents entitats que el formen: l'Associació de veïnats del Pla de Sant Jordi, el Club Prat de Catí, el Club de Pensionistes de Sant Jordi, el Club Esportiu Sant Jordi, l'AMIPA, la Biblioteca Municipal, la Parròquia, els Dimonis de Sant Jordi i el Club de Pàdel.

Per aquest motiu, he considerat que la present proposta pot ser molt interessant per continuar potenciant la col·laboració de l'escola amb totes aquestes entitats i, a la vegada, fomentar la lectura entre l'alumnat amb informació relacionada amb el seu entorn proper i que els pot ser d'interès. D'aquesta manera, els representants d'aquestes entitats, podran acudir a la biblioteca escolar i penjar al suro fulls informatius amb les diferents activitats que duguin a terme com poden ser: la revista *El Lluquet*, la qual és un full informatiu elaborat pel Club de Pensionistes, amb les notícies més rellevants de cada mes ocorregudes al poble; la promoció d'activitats a la Biblioteca Municipal; l'horari dels partits setmanals del Club Esportiu Sant Jordi; la dotació d'un diari al dia per part de l'Estanc de Sant Jordi, perquè a la biblioteca de l'escola també hi hagi premsa; entre d'altres. Tot això, amb l'objectiu de fomentar la lectura entre l'alumnat i potenciar la relació entre el poble, l'escola, l'alumnat i les famílies.

- **Centre educatiu**

Durant les visites al centre, he pogut observar la presència d'una sèrie de racons repartits per tota l'escola, els quals tenen molt de potencial per fomentar la lectura però que, malauradament, estan desaprofitats o no se'ls treu tot el profit que es podria. Per aquest motiu, he tractat de desenvolupar diferents propostes amb la finalitat de reactivar-los i tornar-los a convertir en espais vius i útils pel foment de la lectura entre l'alumnat i el professorat de l'escola. Aquests racons els he anomenat *racons desaprofitats*, i són: l'espai segur de lectura de l'entrada del centre, la prestatgeria dels diccionaris; l'espai per la revista Reporter DOC; el mural de coeducació, feminisme i diversitat; i *Els llibres de les nostres mestres*.

El primer racó és l'espai segur de lectura que es troba a l'entrada de l'escola. Aquest és un dels espais més interessants i més atractius de l'escola, el qual té una infinitat de possibilitats educatives. Així i tot, després de parlar amb la coordinadora de la biblioteca del centre, he observat que aquest espai es fa servir poc en l'actualitat, únicament es va fer servir en la seva inauguració al llarg de la setmana del 25N.

Per això, una proposta per convertir-lo en un espai viu en el dia a dia és fer que els diferents cursos facin ús d'aquest espai durant la mitja hora de lectura diària. En aquest sentit, es pot elaborar un calendari d'ús com el de la biblioteca escolar, on cada grup tinguí l'espai reservat durant mitja hora setmanal, amb la finalitat de poder gaudir dels llibres i els contes que ofereix aquest espai, així com l'estora i tots els coixins per la lectura informal. D'aquesta manera, es continuarà fomentant la lectura entre l'alumnat dels diferents cursos, els quals podran gaudir de llegir no només dins l'aula, sinó també a diferents espais del centre com

és el cas de l'espai segur de lectura i de la biblioteca escolar, concretament durant dos dies a la setmana.

A més, una altra proposta destinada als nins i nines més grans de l'escola, principalment els de quart, cinquè i sisè, és que aquest espai sigui un lloc on puguin anar a llegir de forma autònoma en haver acabat una tasca, sempre amb el permís del seu tutor o la seva tutora. En aquest sentit, els tutors i tutores hauran de tenir al seu abast l'horari d'ús d'aquest espai per tenir en compte si està lliure o si està reservat per algun grup. En cas que sigui buit, podran enviar l'alumnat que hagi acabat la tasca perquè pugui aprofitar el temps lliure a gaudir de la lectura i d'aquest espai de forma autònoma.

El segon racó, el qual es troba a una de les prestatgeries del passadís del segon pis, és un espai destinat als diccionaris de llengua catalana, llengua castellana i llengua anglesa, els quals estan desordenats, senyal que es fa poc ús d'ells. Per això, es proposa, primerament, ordenar els diferents diccionaris en funció de la llengua, una tasca que pot fer-se per part de l'alumnat. Segon, també es proposa el desenvolupament d'activitats a nivell d'aula per incentivar l'ús d'aquest material de gran utilitat, com pot ser fer un concurs de recerca de paraules, on el tutor o tutora digui en veu alta una paraula i l'alumnat ha de cercar-la al diccionari i tractar de ser el primer a aixecar la mà i dir la definició o les definicions corresponents. Amb activitats com aquests es fomentarà l'ús dels diccionaris i s'ensenyarà a l'alumnat a usar-los correctament.

El tercer racó desaprofitat, és l'espai destinat a la revista Reporter DOC, també al passadís del segon pis, que és un espai desordenat, en el qual les revistes estan també desordenades i mesclades sense sentit. Així doncs, encara que sigui un racó petit, també se li ha de donar la importància que es mereix, atès que pot ser molt significatiu per algun alumne no li agrada llegir però que, a la revista, pot trobar algun apartat o alguna temàtica que li crida l'atenció i li resulta interessant, fet que desperta la seva curiositat per llegir.

Per això, el que es proposa per tornar a donar-li visibilitat a aquest racó és tornar-lo a ordenar, col·locar la col·lecció de revistes ordenades cronològicament, i destinar un espai concret posar la darrera revista, l'actual, presentada amb la portada a la vista, de forma visual perquè l'alumnat pugui veure quina és la nova revista del mes. Per això, pot ser de gran utilitat la implicació dels nins i nines de quart, cinquè i sisè, els quals es poden encarregar de diferents tasques amb l'objectiu comú de tornar a rehabilitar aquest racó. Per exemple, l'alumnat de quart pot elaborar un cartell amb el nom de la revista, el qual servirà per identificar l'espai, on cada alumne tenguí l'oportunitat de dissenyar el seu cartell i fer una votació on, el més votat, sigui el cartell que es col·loqui al racó corresponent; l'alumnat de cinquè pot ordenar totes les revistes de forma cronològica; i l'alumnat de sisè pot aprofitar

l'assignatura d'Educació Artística per construir un estant on cada mes es posarà la revista nova.

Una altra proposta és l'actualització del mural de coeducació, feminisme i diversitat que està penjat a la paret del passadís del segon pis. Aquest és un recurs molt interessant de caràcter reivindicatiu i de consciència social, i de gran utilitat per fomentar la lectura entre l'alumnat més gran de l'escola. Així i tot, aquest recurs únicament es va fer servir el curs passat amb l'alumnat de 6è de Primària i es pot dir que, actualment, exerceix d'element decoratiu del passadís i no se'n fa ús d'ell.

En aquest sentit, es proposa la reactivació d'aquest recurs, a partir del qual es poden dur a terme diferents activitats i dinàmiques relacionades amb la temàtica del mural, sigui a nivell d'aula com de forma conjunta entre els tres cursos que formen part d'aquell passadís. Per fer-ho, es poden aprofitar dies assenyalats com el Dia Internacional de les Dones (8M) o el Dia Internacional per l'erradicació de la violència contra les dones (25N), per actualitzar el mural amb notícies, imatges, frases, il·lustracions, dibuixos o recomanacions de llibres, sempre relacionades amb la temàtica corresponent. Així mateix, també és un recurs que es pot anar actualitzant dia a dia, per fomentar que l'alumnat estigui pendent de quines són les notícies d'actualitat i fer que, qui vulgui, pugui penjar-hi notícies impreses, imatges, il·lustracions o dibuixos que hagi fet. D'aquesta manera, es tornarà a convertir aquest mural en un altre racó viu i de gran utilitat per: fomentar la lectura i afavorir el gust per llegir entre els nins i nines d'una manera diferent i atractiva; augmentar la seva iniciativa i la seva autonomia; treballar la investigació, la recerca i el tractament de la informació; millorar la competència lectora; potenciar la capacitat crítica i reflexiva de l'alumnat, així com la conscienciació social.

Finalment, la darrera proposta en relació amb els anomenats *racons desaprofitats*, està relacionada amb l'anomenat *Els llibres de les nostres mestres*, el qual es troba al passadís del segon pis. Aquest és un racó molt interessant i que té una enorme potencialitat per fomentar la lectura entre l'alumnat del centre, principalment de quart, cinquè i sisè. Així i tot, en les visites al centre i després de parlar amb alguns membres del claustre, he pogut saber que a aquest racó no se li dona la importància ni l'ús que es mereix, atès que, des del curs anterior, els llibres no han canviat i, per tant, no té la utilitat que es pretenia en el moment que va ser dissenyat.

Així doncs, tal com s'ha mencionat diverses vegades en el present document, és molt important que si el professorat vol fomentar la lectura i el gust per llegir entre el seu alumnat, són els primers que han de fer que la seva figura sigui un exemple i un model lector pels nins i nines. Per aquest motiu, és important recuperar el moviment i la utilitat d'aquest racó, i

tornar-lo a convertir en un lloc viu i actiu, on el professorat torni a gaudir d'intercanviar llibres, compartir lectures i conèixer llibres i autors i autores noves. D'aquesta manera, l'alumnat veurà que el professorat va servir aquest racó, que la col·lecció de llibres va canviant i està en moviment i així, indirectament, cridarà l'atenció de l'alumnat i despertarà la seva curiositat per llegir i també compartir lectures entre iguals.

Per això, una proposta és canviar de forma periòdica (pot ser mensualment) els llibres que hi hagi a la capsa, i actualitzar-la amb noves lectures. D'aquesta manera, que el procés que es dugui a terme cada mes sigui buidar la capsa, que cada mestre agafi el llibre que va aportar el mes passat i, qui vulgui, n'aporti un de nou el qual estarà a la capsa durant el següent mes. Així, es tractarà de fomentar un hàbit entre el professorat, el qual sabrà que disposa d'un mes per llegir-se un dels llibres i, a la vegada, pensar en la pròxima lectura que vol aportar al racó d'*Els llibres de les nostres mestres*.

A més, també pot ser interessant proposar la creació d'aquest racó al primer pis, amb el professorat de primer, segon i tercer. D'aquesta manera, aquesta serà una altra dinàmica amb la qual els tutors i les tutores podran fomentar la lectura entre els seus nins i nines, i continuar sent un model lector i una figura de referència per ells i elles.

A tall de conclusió en relació amb *els racons desaprofitats*, és molt important tornar a reunir-se a nivell de claustre amb l'objectiu de tornar a establir un objectiu comú per fomentar la lectura, i tornar a pensar i dissenyar propostes per poder treballar amb els materials i amb els diferents racons que hi ha al centre que, tal com he assenyalat, tenen un gran potencial per potenciar l'hàbit lector i el gust per llegir de l'alumnat. Per aquest motiu, en el present apartat he tractat d'establir una sèrie de propostes de millora que poden ser

d'ajuda en aquest procés, amb les quals poder aprofitar tot aquest material i tots els racons que es té a l'abast al centre, i treure'ls tot el profit i la utilitat que tenen.

Així mateix, m'agradaria remarcar que les propostes de millora que he dissenyat no estan pensades per assenyalar la tasca d'un tutor o d'una tutora en concret, ni tampoc per criticar al centre en general, tot el contrari. Amb elles, es pretén incentivar la reflexió de tot el claustre sobre a la importància del foment de la lectura entre l'alumnat, sigui a nivell d'aula com a nivell de centre, i la gran utilitat que tenen per aconseguir-ho els diferents espais com són la biblioteca d'aula, la biblioteca escolar i altres racons habilitats per tot el centre. A més, tal com també s'ha mencionat, és molt important la seva implicació en aquest procés, així com la seva capacitat d'adaptació als canvis i la capacitat de saber aprofitar tots els espais, recursos i materials que es té a l'abast per potenciar de la millor manera possible l'hàbit lector dels nins i nines, afavorir el seu gust per llegir i fer entendre que la lectura és una font molt interessant de coneixement i de plaer.

7. Conclusions

Per concloure el present Treball de Fi de Grau, comentar que he tractat de fer èmfasi en la importància de garantir que cada centre educatiu disposi d'una biblioteca escolar de qualitat, en la qual tot l'alumnat tengui accés a un gran nombre de llibres i de recursos per poder gaudir de la lectura, la qual té molts de beneficis tant en l'àmbit educatiu com en l'àmbit personal. Per aconseguir-ho, és molt important la implicació de tot el claustre en aquest procés, que ha de tenir la capacitat d'adaptar-se als canvis, a la realitat educativa i a les característiques i necessitats de l'alumnat. A més, també és clau el fet de treballar conjuntament, sigui a nivell d'aula com a nivell de centre, però tots amb una visió comuna i amb la finalitat d'avançar junts cap a un mateix objectiu.

Així doncs, al llarg d'aquest procés i a l'hora d'establir propostes de millora pel foment de la lectura al centre i per l'organització i el funcionament de la biblioteca de l'escolar, he pogut extreure una reflexió interessant sobre el fet que, de vegades, no és necessari tractar de desenvolupar una proposta que comporti un gran canvi o una gran transformació per millorar un aspecte concret de la pràctica educativa, sinó que, de vegades, és suficient fer un retoc, una breu modificació o una petita actualització per aconseguir-ho.

En aquest sentit, és molt important centrar-se en el dia a dia i observar el procés. A més, és fonamental conèixer l'alumnat, les seves característiques, les seves potencialitats i les seves necessitats. Per això, la biblioteca escolar i la biblioteca d'aula han de ser espais vius i plens de vida, amb una gran quantitat de llibres i recursos per fomentar la lectura d'una forma engrescadora i atractiva. Per una banda, la biblioteca escolar ha de disposar d'una

gran varietat de llibres i recursos adaptats a totes les edats, gustos i interessos, i ser un espai on poder desenvolupar activitats per desenvolupar l'hàbit lector i el gust per llegir. Per altra banda, la biblioteca d'aula ha de ser un espai atractiu visualment, el qual ha de facilitar l'apropament dels llibres als alumnes, fer que formin part del seu dia a dia i que es converteixin en un recurs més en el procés d'ensenyament-aprenentatge. A més, tenir en compte que ambdós espais es complementen i han d'entendre's com a realitats vinculades.

Així mateix, m'agradaria agrair al CEIP Sant Jordi per obrir-me les portes i deixar-me conèixer en profunditat l'organització i el funcionament de la seva biblioteca i les propostes que duen a terme per fomentar la lectura. També agrair la col·laboració de totes les persones amb qui he conversat, principalment el cap d'estudis i la coordinadora de la biblioteca, els quals han estat de gran ajuda i han rebut amb interès les meves propostes.

En definitiva, al llarg d'aquest treball he tractat desenvolupar els conceptes de biblioteca escolar i biblioteca d'aula, descriure les propostes que es duen a terme al CEIP Sant Jordi per fomentar la lectura, analitzar l'organització i el funcionament de la seva biblioteca escolar i detectar les mancances corresponents. Tot això, amb la finalitat de desenvolupar les propostes de millora més adients, i basades en una àmplia recerca documental, per ajudar l'escola a continuar fomentant la lectura, desenvolupar l'hàbit lector i el gust per llegir de l'alumnat i, així, formar lectors i lectores competents.

8. Referències

Bundó, M., Gabarró, M. (2008). *La biblioteca escolar i la biblioteca pública: Idees per a la col·laboració*. Recuperat de

https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0044/44013067-f190-409f-a957-ffd04c8fea48/be_bp.pdf

Camacho Espinosa, J.A. (2013). Capítulo 1. La biblioteca escolar: Definición, principios y política bibliotecaria. *Mi biblioteca*, año IX (33), 44-47.

https://gredos.usal.es/bitstream/handle/10366/144843/MB3_N33_P44-47.pdf?sequence=1&jsAllowed=y

Camacho Espinosa, J.A. (s.d.). *Fundamentos de la biblioteca escolar*. Recuperat de

<https://www.joseantoniocamacho.info/wp-content/uploads/2021/06/Cap.-4-Fundamentos-de-la-b.e-1.pdf>

CEIP Sant Jordi (s.d.). PEC. *CEIP Sant Jordi*.

<https://sites.google.com/ceipdesantjordi.com/ceipsantjordi/projectes/pec>

CEIP Sant Jordi (2023). Pla lector. *CEIP Sant Jordi*.

<https://sites.google.com/ceipdesantjordi.com/ceipsantjordi/projectes/pla-lector>

CEIP Sant Jordi (2023). Projecte de direcció. *CEIP Sant Jordi*.

<https://sites.google.com/ceipdesantjordi.com/ceipsantjordi/projectes/projecte-direcci%C3%B3>

CEIP Sant Jordi (s.d.). Recursos humans. *CEIP Sant Jordi*.

<https://sites.google.com/ceipdesantjordi.com/ceipsantjordi/recursos-humans>

Centelles, J. (2004). *La biblioteca, el cor de l'escola*. Associació de Mestres Rosa Sensat.

Durban, G. (2010). *La biblioteca escolar, avui. Un recurs estratègic per al centre*. Editorial GRAÓ.

Generalitat de Catalunya (2016). *Biblioteca d'aula: Una oportunitat per a la lectura i el coneixement*. Recuperat de

https://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/biblioteca/organitzacio/documents/bib_aula_marc_2016_web.pdf

Generalitat de Catalunya (2013). *Directrius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya*. Recuperat de https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0042/38547944-4b4c-4f90-b364-ad81076f48fd/directrius_biblio_centres.pdf

Generalitat de Catalunya (2016). *El temps de lectura a Primària*. Recuperat de https://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/documents/04_temps-de-lectura-a-primaria_actualitzat_220216.pdf

Gran Diccionari de la Llengua Catalana. (s.d.). Biblioteca. En *Diccionari.cat*. Recuperat 10 gener 2024, de <https://www.diccionari.cat/GDLC/biblioteca>

IFLA (2002). *Directrices de la IFLA/UNESCO para la biblioteca escolar*. <https://archive.ifla.org/VII/s11/pubs/sguide02-s.pdf>

IFLA (1999). *Manifiesto de la biblioteca escolar (UNESCO/IFLA)*. <https://archive.ifla.org/VII/s11/pubs/mani-s.htm>

Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la que es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació. *Bulletí Oficial de l'Estat*, 340, de 30 de desembre 2020, 122868-122953.

Ministerio de Educación (2011). *Marco de referencia para las bibliotecas escolares*. Recuperat de <https://redined.educacion.gob.es/xmlui/bitstream/handle/11162/66545/00820122015622.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Parisi-Moreno, V., Selfa, M., & Llonch-Molina, N. (2020). Bibliotecas escolares: revisión bibliográfica sistematizada y análisis de la producción científica (2010-2019). *Ocnos*, 19 (1), 32-42. doi: https://doi.org/10.18239/ocnos_2020.19.1.2152

Pérez Iglesias, J. (1999). Las bibliotecas como bien público: el factor humano. *Revista Educación y Biblioteca*, (97), 25-27. https://gredos.usal.es/bitstream/handle/10366/115361/EB11_N097_P25-27.pdf?sequence=1&isAllowed=y